

**КИЇВСЬКА ШКОЛА ЕКОНОМІКИ
МАГІСТЕРСЬКА ПРОГРАМА З ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ТА
ВРЯДУВАННЯ**

ДИПЛОМНА РОБОТА

“Музика і політика: жанрові вподобання як індикатор політичних поглядів”

Студентка: Яна Паламар

Науковий керівник: кандидат психологічних
наук з політичної психології, доцент KSE

Дмитро Яровий

Для здобуття освітнього ступеня: Магістр
за спеціальністю: 281 Публічне управління та адміністрування

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ	3
ВСТУП	4
ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ	5
ТЕОРЕТИЧНІ ОЧІКУВАННЯ	7
КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ТА ОПЕРАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ЗМІННИХ	8
МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ДИЗАЙН	10
РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ	13
Описова статистика.....	13
Кореляційний аналіз	14
Регресійний аналіз	15
Аналіз модерації.....	18
Аналіз чутливості результатів до вибірки	19
ДИСКУСІЯ	20
ПРОПОЗИЦІЇ ЗМІН ДО ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ	22
ВИСНОВКИ	25
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	27
ДОДАТКИ.....	29

АНОТАЦІЯ

У цьому дослідженні аналізується зв'язок між музичними жанровими уподобаннями та політичними орієнтаціями українських респондентів, а саме, чи можуть музичні уподобання слугувати індикатором політичних поглядів. На основі власного опитування встановлено, що прихильники рок-музики схильні негативно ставитися до втручання держави в економіку; прихильники народної музики негативно ставляться до перерозподільної соціальної політики, а прихильники інді-музики не поділяють думку, що традиційні цінності мають слугувати основою стабільного суспільства. Отримані результати свідчать про наявність зв'язків між змінними, однак вказують на необхідність подальших досліджень із більшою кількістю респондентів.

Ключові слова: музичні уподобання, політичні погляди, українське суспільство
Кількість слів: 8083

ВСТУП

Чи замислюєтеся Ви над тим, носіями яких політичних поглядів є Ваші улюблені виконавці? Чи схильні Ви поділяти ці погляди? А інші шанувальники цього жанру? Дослідження свідчать, що музичні смаки та політичні погляди можуть бути взаємопов'язані. Певні жанри формують спільноти з виразною ідеологією, а їхні прихильники поділяють погляди одне одного. Мета цього дослідження – перевірити, чи існує зв'язок між музичними вподобаннями та політичними поглядами в українському контексті та встановити, для яких жанрів такий зв'язок є найбільш вираженим.

Історичний досвід показує, що музика може слугувати не лише способом естетичного задоволення. Музика в політиці може бути інструментом для державної пропаганди, мобілізації населення, лобіювання чи навіть революції (Brown, 2008; Goehr, 1994; Street, 2003; Street et al., 2008; Townsend, 2019). Розглянемо приклади кожної із цих політичних сторін музики.

Музика як інструмент державної пропаганди

Історично музику використовували політики для творення національної ідентичності та впливу на свідомість населення.

Єлизавета I у 1575 році надала монополію на друк нот композиторам Вільяму Берду та Томасу Таллісу. Це дозволило державі контролювати поширюваний музичний матеріал. Цензурі підлягали твори, які могли б підірвати авторитет Корони або поглибити релігійний розкол (Townsend, 2019, с. 254).

У нацистській Німеччині виконання «Пісні Горста Весселя», гімну нацистської партії, було обов'язковим у школах (Street, 2003, с. 115). А Гітлер, за свідченнями його друга Августа Кубіцека, почувши наживо оперу Ріхарда Вагнера «Рієнці», пробудив у собі бажання стати лідером (Townsend, 2019, с. 256).

1938 року радянський режим створив Державний джазовий оркестр для поширення пропаганди, а під час Другої світової війни Сталін спонсорував музикантів для створення музики, що підтримує моральний дух (Street, 2003, с. 114-115).

Музика як інструмент мобілізації та лобіювання

Музика здатна мобілізувати як контрпубліку, так і великі маси населення в політичних цілях.

Прикладом організації населення на низовому рівні є рух, сформований у Великій Британії у 1976 році, «Рок проти расизму» (RAR). Створення руху спровокували зростаюча популярність радикально-правої політичної партії «Британський національний фронт» та расистські заяви культурних діячів, зокрема Еріка Клептона та Девіда Боуї (Street et al., 2008, с. 277–280).

Масштабніший рівень лобіювання демонструють такі ініціативи, як Live 8 та Jubilee 2000, метою яких було привернути увагу до світової бідності та скасувати борги для країн Африканського континенту (Street et al., 2008, с. 280-283). У 2005 році такі виконавці, як Pink Floyd, U2, The Who, Green Day, Elton John, Madonna, Paul McCartney та інші, в межах ініціативи Live 8 провели 11 безкоштовних концертів з метою мобілізувати лідерів країн Великої вісімки до боротьби з бідністю.

Музика як інструмент революції

Музичні твори використовують також для просування опозиційних чинній владі думок.

Рок-музиканти зіграли вагому роль у поваленні Берлінської стіни у Східній Німеччині (Wicke, 1992, цит. за Street, 2003, с. 124-125). Оскільки влада придушувала рок як жанр, це спричинило зворотний ефект, коли цей жанр став інструментом опору режиму (Wicke, 1992, цит. за Street, 2003, с. 124-125).

Парадоксальною в цьому контексті є біографія композитора Ганса Ейслера. Митець був переконаний, що музика є політичним інструментом, який має служити двом цілям: емансипації пролетаріату та боротьбі з фашизмом. Ейслер використовував цей інструмент для просування комуністичних ідей в кінематографі Голлівуду 50-х років. Проте коли Комісія з розслідування антиамериканської діяльності (HUAC) викликала композитора на допит, він використав тезу про аполітичність музики як щит проти обвинувачень (Goehr, 1994).

Наведені приклади доводять, що музика може бути інструментом в руках політиків, митців чи активістів для досягнення цілей. Водночас музиканти, виражаючи власні ідеологічні переконання в творчості, можуть залучати слухачів зі схожими думками. У результаті ці переконання укорінюються серед прихильників, формуючи групу однодумців (Feezell, 2008).

Прикладом ідеологічно спрямованого жанру є кантрі-музика, переважна більшість прихильників якої голосує за республіканську партію і має чіткі ідеологічні переконання, наприклад, щодо абортів чи зброї (Feezell, 2008; Mack & Martin, 2024).

Ще одним прикладом спільних політичних переконань серед прихильників одного музичного жанру є також регі. Боб Марлі був не лише музикантом, а й послідовником растафаріанства. В основі цієї релігії – відмова від західного суспільства, засудження капіталізму та колоніалізму. Вказані мотиви були лейтмотивом творчості музиканта (Brown, 2008).

Моєю метою є визначити в межах кореляційного аналізу, чи є в українському контексті жанри, прихильники яких вирізняються спільними політичними поглядами.

ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

Вплив музичних вподобань на політичні погляди був предметом багатьох досліджень (Fox & Williams, 1974; Mashkin & Volgy, 1975; Goehr, 1994; Street, 2003; Feezell, 2008, 2017; Brown, 2008; Townsend, 2019; Mack & Martin, 2024; Hailey et al., 2025).

Fox & Williams (1974) першими підтвердили кореляцію між музичними вподобаннями та політичними поглядами. Проаналізувавши дані опитування 730 студентів, автори дійшли висновку, що консерватори віддають перевагу популярним хітам, тоді як лібералам більше до вподоби фолк, блюз і протестна музика. Водночас рок і кантрі мають слабкий зв'язок із політичними вподобаннями (Fox та Williams,

1974). Автори не розглядали механізм впливу музичних вподобань на політичні погляди.

Mashkin & Volgy (1975) першими дослідили механізм такого впливу, а саме вплив тексту пісень на політичні погляди. Автори провели два опитування студентів у 1972 та 1975 роках, які призвели до різних результатів. Аналіз даних, зібраних у 1975 році, заперечив кореляцію між музичними вподобаннями та політичними поглядами, доведену раніше. Суперечливі результати можна пояснити тим, що на початку 70-х слова пісень у цілому мали яскраве протестне забарвлення, а під час проведення другого опитування у 1975 році межі між повідомленнями, що несли різні жанри музики та їхній протестний настрій, значно зменшилися (Mashkin & Volgy, 1975). Таким чином, автори припустили, що зміст текстів пісень формує політичні погляди слухачів.

Feezell (2008) досліджувала, чи існує статистичний зв'язок між музичними вподобаннями та політичними поглядами з використанням даних опитування та експерименту. Крім підтвердження зв'язків між змінними на рівні кореляції, дослідниця сформулювала механізм впливу музичних вподобань на політичні погляди. Зв'язок між змінними найкраще пояснює модель вибіркового групового зворотного зв'язку (Feezell, 2008). Механізм, закладений у цій моделі, пояснює, що люди обирають музику й групу навколо жанру, еліти задають групові норми через музику, а бажання відповідати престижній групі змушує людей наслідувати її переконання (Feezell, 2008). У подальших дослідженнях авторка підтверджувала, що вплив музичних вподобань на політичні погляди відбувається не через безпосередній вплив текстів пісень, як пропонували Mashkin & Volgy (1975), а через асоціацію слухача з жанром і груповими нормами (Feezell, 2008).

Крім того, Feezell (2008) дослідила короткостроковий вплив прослуховування музики на політичні погляди. Учасники експерименту переглядали музичні відео з явним політичним підтекстом перед опитуванням щодо їхніх поглядів на ті чи інші суспільні явища. Дослідження показало, що короткочасне прослуховування музики скоріше змушує людей висловлювати думки, протилежні закладеним у піснях (Feezell, 2008).

Hailey та ін. (2025) використали такий же метод експерименту, як і Feezell (2008). Автори дійшли до схожого висновку – прослуховування музики з політичним ухилом не підсилює політичну орієнтацію, закладену у творі, а спричиняє зворотний ефект, виступаючи стимулом до переоцінки переконань.

Дослідження також виявили особливості прослуховування музики, які залежать від прихильності до республіканців чи демократів. Демократи більш гнучкі у музичних вподобаннях і надають перевагу репу, хіп-хопу та іншим жанрам, окрім кантрі. Республіканці є прихильниками меншої кількості музичних жанрів. Крім того, вони рідко визначають реп/хіп-хоп як улюблений жанр, але є прихильниками кантрі (Hetherington & Weiler, 2018, цит. за Mack & Martin, 2024).

Дослідження Mack & Martin (2024) переглядає висновки Fox & Williams (1974) з огляду на зміну політичних та культурних контекстів. На відміну від попереднього

дослідження, демократи значно частіше віддають перевагу класичному року й альтернативі, тоді як республіканці тяжіють до кантрі (Mask & Martin, 2024). Це свідчить про те, що протягом 50 років відбулася трансформація зв'язку між популярною культурою і політичними поглядами.

Згадані мною автори досліджували музичні вподобання студентів або громадян Сполучених Штатів Америки, починаючи з 1970-х років, і підтвердили, що зв'язок між змінними змінювався протягом 55 років. Такі результати вказують на те, що наявність зв'язку між змінними залежить від соціального, культурного та політичного контексту під час проведення дослідження. Це дає підстави припустити, що дослідження зв'язку між музичними вподобаннями українців та їхніми політичними поглядами може виявити унікальні закономірності українських реалій та заповнити прогалину в попередніх дослідженнях.

Крім цього, в українському академічному доробку відсутні дослідження про зв'язок між музичними вподобаннями та політичними поглядами. Це дослідження має на меті розглянути такий зв'язок в українському контексті та частково закрити цю прогалину.

Суспільна значущість цієї роботи полягає в тому, що виявлені зв'язки між музичними перевагами і політичними поглядами, а також роль музичних спільнот як модераторів цих зв'язків розширюють розуміння того, як культурні практики впливають на цінності громадян. Це дозволяє сформулювати пропозиції для публічної політики в частині більш свідомого розвитку українського культурного простору та комунікаційних стратегій під час творення політик.

ТЕОРЕТИЧНІ ОЧІКУВАННЯ

З огляду на те, що попередні дослідження та емпіричні дані щодо зв'язків між жанром музики та політичними вподобаннями українського слухача не дають мені можливості сформулювати обґрунтовані гіпотези, я обираю пошуковий дизайн.

Я буду формувати теоретичні очікування, спираючись на механізм, описаний Feezell (2008). Selective Group Feedback Model (SGFM) пояснює зв'язок між змінними таким чином:

1. Людина свідомо чи несвідомо обирає музичний жанр, що узгоджується з уже існуючими цінностями, внаслідок чого поступово ідентифікує себе з групою, сформованою навколо жанру (Feezell, 2008).

2. Еліти цієї групи (виконавці, впливові прихильники) формують певні погляди, зокрема щодо політики (групові норми) через образи, символіку та публічні позиції. Групові норми стосуються широких політичних орієнтацій (ставлення до влади, політична ідеологія тощо) (Feezell, 2008).

3. Сформована спільнота нагороджує конформізм і карає відхилення від групових норм. З огляду на те, що особа самостійно обирає жанр на основі існуючих цінностей, групові норми вже певною мірою узгоджуються з поглядами людини. Крім

того, страх відторгнення сприяє утвердженню політичних поглядів всередині спільноти (Feezell, 2008).

4. Утверджені політичні погляди змушують особу ідентифікувати себе з жанром та спільнотою ще більше, що сприяє повторенню описаного циклу по колу (Feezell, 2008).

З огляду на те, що SGFM передбачає, що лідери думок всередині жанрової спільноти формують і підсилюють політичні погляди учасників цієї групи, я очікую, що деякі музичні жанри будуть мати статистично значущу кореляцію з деякими вимірами політичних уподобань. Оскільки SGFM спрацьовує лише тоді, коли група має виражені політичні погляди, зв'язок між музичними вподобаннями та політичними поглядами буде сильнішим для жанрів з виразною субкультурною ідентичністю і слабшим або відсутнім для масових жанрів. Я очікую, що жанрами із найбільш виразною ідентичністю будуть хіп-хоп, класична, народна та інді (альтернативна) музика:

- хіп-хоп/реп як жанр зароджувався серед пригноблених верств суспільства, які критикували державні інституції та владу (Brown, 2008);
- незалежній (альтернативній) музиці характерні нестандартні форми звучання та вільне самовираження артистів. Крім того, незалежні жанри мистецтва асоціюються з публікою, яка протиставляє себе масам (Newman, 2009). Це дає підстави вважати, що прихильники цього жанру не підтримуватимуть традиційні цінності;
- народна/етно-музика є маркером спільної ідентичності, а не окремої особистості. Виконавець скоріше формує у слухачів відчуття приналежності та єдності, ніж проявляє свою індивідуальність. Це дає підстави вважати, що прихильники цього жанру обиратимуть спільну ціль над особистою.

Отже, я очікую, що ці жанри будуть пов'язані із політичними переконаннями таким чином:

ТО1: Прихильники хіп-хопу/репу частіше негативно ставляться до влади.

ТО2: Прихильники альтернативної/інді музики не підтримують традиційні установки суспільства.

ТО3: Прихильники народної/етно-музики схильні обирати спільне над індивідуальним.

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ТА ОПЕРАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ЗМІННИХ

Залежною змінною в моєму дослідженні є політичні погляди, незалежною — музичні вподобання.

Музичні вподобання я визначаю як ступінь ідентифікації особи як прихильника певного жанру.

При формуванні переліку я спиралася на класифікацію Rentfrow & Gosling (2003). Автори у своєму дослідженні виокремили перелік жанрів для вимірювання музичних вподобань. Перелік формується за принципом рівня сприйняття та емоцій, які викликає жанр. Автори групують жанри на чотири категорії: рефлексивно-складні

(класична музика, джаз, блюз, фолк); інтенсивно-бунтарські (альтернативна музика, рок, метал); оптимістично-конвенційні (кантрі, поп, релігійна музика, саундтреки); енергійно-ритмічні (реп/хіп-хоп, фанк, електронна музика) (Rentfrow & Gosling, 2003).

Щоб не перезавантажувати опитник, я виключила з переліку деякі жанри (релігійна музика, саундтреки), а деякі об'єднала (джаз/блюз/соул). Жанри джаз, блюз та соул я об'єднала в одну категорію з огляду на їхню відносну малопоширеність серед українських слухачів та труднощі із розрізненням між цими жанрами для пересічного респондента. Крім цього, релігійну музику було виключено з переліку жанрів, оскільки релігійність є окремою контрольною змінною. Включення цього жанру до опитувальника створило б ризик мультиколінеарності і унеможливило б розмежування впливу музичних вподобань та релігійності на політичні погляди. Саундтреки я виключила з переліку жанрів з огляду на те, що вказана категорія не має окремої жанрової приналежності, а механізм, на основі якого я формулювала теоретичні очікування, передбачає формування зв'язків між змінними навколо жанрів.

Музичні вподобання я вимірюю за шкалою від 1 до 10 (1 – зовсім не подобається/не ідентифікую себе з прихильниками цього жанру; 10 – дуже подобається/ідентифікую себе з прихильниками цього жанру) для десяти категорій:

- Поп-музика
- Рок
- Метал
- Хіп-хоп/реп
- Електронна музика
- Класична музика
- Джаз/блюз/соул
- Народна/етно-музика
- Інді /альтернативна музика
- Кантрі

При визначенні політичних поглядів попередні дослідники застосовували різні підходи. Наприклад, Fox & Williams (1974) і Feezell (2008) використовували авторські питання, пристосовані до контексту США; Mack & Martin (2024) використали шкали симпатії до політичних партій США та їхніх лідерів. Жоден з цих підходів не є придатним для прямого застосування в моєму дослідженні, що обґрунтовує розробку авторських шкал для вимірювання політичних поглядів.

Політичні погляди в контексті цього дослідження я розумію як ставлення особи до таких суспільно-політичних вимірів: перевага суспільного над індивідуальним, традиційні цінності, дистрибутивна політика, втручання держави в економіку та оцінка роботи влади. При концептуалізації та операціоналізації політичних поглядів я спиралася на описану Etzioni (1994) концепцію комунітаризму та виміри для визначення політичних поглядів, описані Feldman (1988), а саме: ставлення особи до вільного ринку та забезпечення державою рівності можливостей шляхом перерозподілу

ресурсів. Крім цього, я додала питання щодо ставлення до традиційних цінностей та оцінки роботи влади з огляду на теоретичні очікування 1 та 2.

Політичні погляди я вимірюю п'ятьма інтервальними шкалами від 1 до 10:

- Наскільки Ви згодні з твердженням: "Інтереси спільноти мають бути вищими за інтереси окремої людини"?
- Наскільки Ви згодні з твердженням: "Держава має зменшувати різницю в доходах між багатими та бідними, навіть якщо це потребує примусового перерозподілу ресурсів"?
- Наскільки Ви згодні з твердженням: "Держава повинна активно регулювати діяльність приватних підприємств та контролювати ціни на ринку"?
- Наскільки Ви згодні з твердженням: "Основою стабільного суспільства мають бути традиційні моральні та релігійні цінності"?
- Як Ви оцінюєте роботу чинної влади в Україні?

Десятибальна шкала для вимірювання обох змінних забезпечить достатню варіативність відповідей для проведення кореляційного та регресійного аналізу.

Також я включаю контрольні змінні: вік, стать, рівень освіти, регіон проживання у період дорослішання, матеріальне становище, інтерес до політики, релігійність та час у соцмережах. У межах пошукового дизайну для перевірки механізму впливу я додам питання про взаємодію з виконавцями в соцмережах. Стать та регіон вимірюються номінальною шкалою з трьома та шістьма категоріями відповідно. Решта контрольних змінних вимірюється порядковими шкалами. Питання опитника наведені у Додатку 1.

МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ДИЗАЙН

Метою цього дослідження є встановлення статистичних зв'язків між музичними вподобаннями та політичними поглядами. З огляду на це, я обираю кількісний підхід для аналізу даних. Оскільки дослідження на цю тему проводиться вперше в українському контексті, моя мета – виявити тенденції і сформулювати пропозиції для подальших досліджень. Хоч якісний підхід міг би забезпечити розуміння механізмів формування цих зв'язків, цей метод не дозволить мені виявити загальні закономірності.

Дані я збиратиму за допомогою опитника, який поширю через соціальні мережі. Цей метод збору даних є оптимальним для вимірювання вподобань великої кількості респондентів з контролем соціально-демографічних характеристик. Недоліком цього методу є висока вірогідність нерепрезентативної вибірки, що означатиме неможливість поширення висновків на все населення України.

Важливо зазначити, що обрана методологія не дозволяє мені встановити причинно-наслідкові зв'язки. Я можу лише довести кореляцію між змінними та перевірити, чи зберігається цей зв'язок після врахування контрольних змінних.

Водночас мені цікаво дослідити механізм, описаний Feezell (2008). З цією метою я додала в опитник питання про взаємодію з виконавцями в соцмережах. Я очікую, що зв'язок між змінними буде сильнішим у тих групах, які роблять це частіше.

Генеральну сукупність мого дослідження складають повнолітні українці, які мають доступ до інтернету. При поширенні опитника я намагатимуся дотримуватися квот за статтю, віком та регіонами, розрахованих за статистикою 2013 та 2022 років (таблиці 1–3) (Державна служба статистики України, 2014, 2022).

Питання щодо регіону проживання спирається на період дорослішання респондента. Оскільки квоти за віком вказують на те, що більша частина респондентів провела період дорослішання (14–21 рік) до 2013 року, при розрахуванні квот за регіоном я орієнтуюся на статистику за 2013 рік (Державна служба статистики України, 2014).

Враховуючи те, що ефекти кореляції, виявлені в попередніх дослідженнях (Feezell, 2008; Mack & Martin, 2024), знаходяться в діапазоні $r = 0.09 - 0.24$, для визначення необхідної кількості респондентів я застосую середнє значення $r = 0.15$. Апріорний аналіз потужності, проведений за допомогою G*Power ($r = 0.15$, $\alpha = 0.001$, $1 - \beta = 0.80$), показав, що для виявлення такого ефекту при використанні поправки Бонферроні необхідна вибірка — 751 респондент.

Апріорний аналіз потужності, проведений за допомогою G*Power, для регресійної моделі із очікуваним малим ефектом $f^2 = 0,02$ та 39 предикторами (10 музичних змінних та 29 контрольних) визначив необхідну вибірку у кількості 1392 респонденти.

Таблиця 1: Квоти респондентів за віком

Вікова група	Населення (тис.)	%	Квота (751)	Квота (1392)
18–24	2 774.6	8.2%	62	114
25–34	5 638.0	16.7%	125	233
35–44	6 710.0	19.9%	150	277
45–54	5 690.0	16.9%	127	235
55–64	5 431.0	16.1%	121	224
65+	7 501.0	22.2%	167	309

Примітка. Власні розрахунки на основі даних Державної служби статистики України за 2022 рік

Таблиця 2: Квоти респондентів за статтю

Стать	Населення	%	Квота (751)	Квота (1392)
Чоловіки	19 006 979	46.4%	349	646
Жінки	21 990 719	53.6%	402	746

Примітка. Власні розрахунки на основі даних Державної служби статистики України за 2022 рік

Таблиця 3: Квоти респондентів за регіоном

Регіон	Населення (тис.)	%	Квота (751)	Квота (1392)
Київ і Київська область	4 594.2	10.2%	77	142

Захід	9 359.3	20.8%	156	290
Центр	10 093.4	22.4%	168	312
Схід	14 388.8	31.9%	240	444
Південь	6 604.6	14.7%	110	205

Примітка. Власні розрахунки на основі даних Державної служби статистики України за 2014 рік

Аналіз зібраних даних я проведу у шість етапів:

1. Описова статистика. Для номінальних змінних я розрахую частоти та відсотки. Для інтервальних змінних – середні значення, медіани, стандартні відхилення та розподіли.

2. Кореляційний аналіз. Для перевірки теоретичних очікувань щодо зв'язків між музичними вподобаннями та політичними поглядами я використаю кореляційний аналіз Пірсона. Для підтвердження робастності результатів проведу перевірку за коефіцієнтом Спірмена.

3. Множинна регресія. Для перевірки збереження зв'язку між музичними вподобаннями та політичними поглядами після контролю соціально-демографічних характеристик я застосую ієрархічну регресію для визначення приросту пояснювальної здатності після включення музичних жанрів до моделі. Приріст пояснювальної здатності буде розрахований за допомогою F-тесту. Крім цього, я побудую п'ять регресійних моделей – по одній для кожної політичної шкали як залежної змінної.

4. Для перевірки механізму, на основі якого я формувала теоретичні очікування в межах пошукового дизайну дослідження, я проведу аналіз модеруючого ефекту взаємодії з виконавцями у соцмережах на виявлені статистично значущі зв'язки між змінними. Для цього я поділю вибірку на дві крайні групи за рівнем залученості (ті, хто не взаємодіє з виконавцями та ті, хто робить це регулярно). Для кожної групи буде розраховано кореляцію Пірсона, а різниці між кореляціями перевірятимуться за допомогою z-тесту Фішера.

5. Демографічний портрет. Якщо після проведення перших чотирьох етапів будуть виявлені статистично значущі зв'язки між змінними, я визначу демографічний портрет прихильників відповідних жанрів. Для порівняння двох груп за статтю буде застосовано t-тест, для порівняння трьох і більше груп (вік, регіон, освіта, матеріальне становище, інтерес до політики, час у соцмережах, релігійність) я використаю однофакторний дисперсійний аналіз (ANOVA). Цей етап важливий для пояснення неочікуваних зв'язків між змінними в межах пошукового дизайну дослідження.

6. Післястратифікаційне зважування (post-stratification weighting). У разі недотримання квот формування вибірки я використаю метод зважування. Таким чином, відповіді респондентів з недопредставлених груп отримають більшу вагу (і навпаки), що наблизить вибірку до репрезентативної. Зважений аналіз включатиме порівняння зважених та незважених кореляцій, повної регресійної моделі та ієрархічної регресії.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Дані я збирала методом поширення опитника через соціальні мережі (Facebook, Reddit) та месенджери (Telegram, WhatsApp) у лютому–березні 2026 року. Початково було заплановано дотримання квот на основі даних Державної служби статистики України (2014, 2022), однак досягти запланованих показників за всіма демографічними показниками не вдалося через специфіку онлайн-рекрутингу. Фінальна вибірка становить 413 респондентів, в якій переважають молоді люди до 35 років (64,7%) з вищою освітою (70,7%). Апріорний аналіз статистичної потужності визначив цільовий розмір вибірки у кількості 1392 респонденти. Мені вдалося зібрати відповіді від 413 респондентів.

Аналіз чутливості, проведений у програмі G*Power ($\alpha = 0.001$, потужність = 0.80, $N=413$), показав, що вказаний розмір вибірки дозволяє встановити силу зв'язку під час кореляційного аналізу $|r| \geq 0.20$, що означає ймовірність не виявлення слабших зв'язків між музичними вподобаннями та політичними поглядами.

Аналіз чутливості, проведений у програмі G*Power (F-тест для лінійної множинної регресії, $\alpha = 0.05$, потужність = 0.80, $N=413$, кількість предикторів = 39) показав, що наявний розмір вибірки забезпечує виявлення ефектів величиною $f^2 \geq 0.071$, що також означає ймовірність не виявлення слабших зв'язків між змінними.

Для часткового зменшення недоліків вибірки я вжила такі заходи. По-перше, опитник було поширено через різні тематичні та регіональні спільноти у Facebook та Telegram для охоплення респондентів різних за віком, статтю та регіоном. По-друге, для оцінки чутливості результатів до складу вибірки я застосувала післястратифікаційне зважування (post-stratification weighting). Це дозволило порівняти оригінальні дані зі зваженими на основі розрахованих попередньо квот. Незважаючи на застосування післястратифікаційного зважування, респонденти віком 65 і старше ($n = 15$) і з півдня України ($n = 16$) були малопредставлені. При зважуванні відповіді цих респондентів екстраполюються на всю відповідну категорію населення. Крім того, вибірка залишається зміщеною за рівнем освіти та інтересом до політики (респонденти з мінімальним інтересом – 21). Це не дозволяє робити узагальнення висновків щодо всього дорослого населення України. З огляду на це, отримані результати слід інтерпретувати як ті, що стосуються переважно молодих, освічених, політично залучених українців із доступом до інтернету.

Аналіз даних я проводила у програмі R через інтерфейс RStudio (версія 2026.01.1).

Описова статистика

Перед проведенням основного статистичного аналізу я розрахувала описову статистику для всіх змінних (детальніше у Додатку 2). Для номінальних змінних я розрахувала частоти та відсотки. Для інтервальних змінних – середні значення, медіани, стандартні відхилення та розподіли.

Шкали музичних вподобань демонструють широку різноманітність відповідей (SD від 2.56 до 3.22). Найвищу прихильність респонденти виявили до року ($M=6.09$, $SD=3.12$), найнижчу – до кантрі ($M=3.9$, $SD=2.56$). Шкали політичних поглядів

розташовані близько до середини діапазону (М від 4.15 до 5.30), що свідчить про відсутність виражених ідеологічних вподобань у вибірці загалом. Найбільша варіативність спостерігається за шкалою традиціоналізму, що вказує на поляризацію думок респондентів щодо ролі традиційних моральних та релігійних цінностей як основи стабільного суспільства.

Оскільки перевірка нормальності розподілів за критерієм Шапіро-Вілка виявила статистично значуще відхилення від нормальності для всіх 15 показників залежної та незалежної змінної, для подальшого аналізу я обрала коефіцієнт кореляції Пірсона з паралельною перевіркою за допомогою коефіцієнта Спірмена.

Кореляційний аналіз

Кореляційний аналіз виявив статистично значущі зв'язки між окремими музичними вподобаннями та політичними шкалами ($|r|$ від 0.097 до 0.223). Робастність результатів підтверджена паралельною перевіркою за коефіцієнтом Спірмена, який дав практично ідентичне значення для всіх статистично значущих пар. Детальні результати кореляції Пірсона наведені у Таблиці 4.

Після застосування корекції Бонферроні ($p < 0.001$) статистично значущими залишилися вісім кореляцій. Найбільше зв'язків зафіксовано за шкалами щодо втручання держави в економіку (держрегулювання) та традиційних цінностей. Прихильність до року негативно корелює з підтримкою держрегулювання ($r = -0.223$, $p < 0.001$) і з традиціоналізмом ($r = -0.213$, $p < 0.001$). Це свідчить про те, що прихильники року схильні менше підтримувати втручання держави в економіку та менш прихильні до традиційних цінностей. Схожу тенденцію на шкалі традиціоналізму демонструють прихильники металу ($r = -0.175$, $p < 0.001$) та інді/альтернативної музики ($r = -0.218$, $p < 0.001$). Натомість прихильники поп-музики підтримують втручання держави в економіку ($r = 0.166$, $p < 0.001$).

Позитивні кореляції на шкалі оцінки влади після корекції Бонферроні виявлено щодо народної ($r = 0.177$, $p < 0.001$) та класичної музики ($r = 0.174$, $p < 0.001$). Це свідчить про те, що респонденти-прихильники цих жанрів схильні давати вищу оцінку діям чинної влади.

Шкали комунітаризму та перерозподілу не виявили статистично значущих зв'язків після застосування корекції Бонферроні ($p < 0.001$).

З огляду на ймовірність отримати хибнопозитивні результати на рівнях $p < 0.05$ та $p < 0.01$ при одночасному тестуванні 50 гіпотез під час подальшого аналізу зв'язків між змінними, я насамперед спиратимуся на пари, які витримали корекцію Бонферроні.

Таблиця 4: Кореляційний аналіз

Жанр	Комунітаризм	Перерозподіл	Держрегулювання	Традиціоналізм	Оцінка влади
Поп	0.011	0.077	0.166***	0.112*	0.094
Рок	-0.048	-0.090	-0.223***	-0.213***	0.008
Метал	-0.019	-0.055	-0.137**	-0.175***	0.030
Хіп-хоп	-0.035	-0.044	0.009	-0.080	0.117*

Жанр	Комунітаризм	Перерозподіл	Держрегулювання	Традиціоналізм	Оцінка влади
Електронна	-0.062	-0.031	-0.089	-0.145**	0.084
Джаз	-0.054	-0.075	-0.097*	-0.053	0.131**
Народна	0.056	-0.102*	0.071	0.144**	0.177***
Інді	0.040	-0.080	-0.109*	-0.218***	0.097*
Класична	-0.002	-0.035	0.039	0.122*	0.174***
Кантрі	0.023	-0.064	0.041	0.045	0.155**

Примітка. * $p < 0.05$; ** $p < 0.01$; *** $p < 0.001$ (поріг Бонферроні: $p < 0.001$).
 $N = 413$. Джерело даних – власні розрахунки.

Таким чином, на рівні кореляційного аналізу мені вдалося підтвердити лише ТО2 на рівні статистичної значущості $p < 0.001$: прихильники альтернативної (незалежної) музики не підтримують традиційні релігійні та моральні цінності як основу формування стабільного суспільства.

Що стосується ТО1: прихильники хіп-хопу/репу частіше негативно ставляться до влади; зв'язок виявився статистично значущим на рівні $p < 0.05$ у зворотному напрямі – прихильники хіп-хопу схильні вище оцінювати чинну владу.

ТО3: прихильники народної/етно-музики схильні обирати спільне над індивідуальним — не було підтверджено на рівні кореляції.

Регресійний аналіз

Для того, щоб перевірити, наскільки музичні вподобання покращують пояснення політичних поглядів понад соціально-демографічні характеристики, я застосувала ієрархічну регресію (Таблиця 5).

Модель 1 включає лише контрольні змінні, а до Моделі 2 включені контрольні змінні та десять музичних жанрів. Аналіз ієрархічної регресії показує, що лише контрольні змінні пояснюють від 5,1% до 32,9 % дисперсії залежної змінної. Демографічні характеристики найкраще пояснюють шкалу традиціоналізму і держрегулювання.

Після додавання музичних змінних у Модель 2 статистично значущий приріст пояснювальної здатності з'являється лише для шкали оцінки влади ($\Delta R^2 = 0.046$, $F = 2.060$, $p = 0.027$). Водночас при проведенні п'яти одночасних F-тестів ймовірність отримати хибнопозитивні результати на рівні $p < 0.05$ становить 22,6 %. Крім цього, повні регресійні моделі (Додаток 3) показують, що оцінка влади слабко пов'язана з музичними вподобаннями, що ускладнює інтерпретацію цього результату.

Таблиця 5: Ієрархічна регресія

Залежна змінна	R^2 M1	Adj R^2 M1	R^2 M2	Adj R^2 M2	ΔR^2	F зміни	p
Комунітаризм	0.1328	0.0672	0.1528	0.0642	0.0200	0.879	0.553
Перерозподіл	0.2481	0.1912	0.2735	0.1975	0.0254	1.303	0.227

Залежна змінна	R ² M1	Adj R ² M1	R ² M2	Adj R ² M2	ΔR^2	F змін	p
Держрегулювання	0.3306	0.2799	0.3605	0.2937	0.0299	1.746	0.069
Традиціоналізм	0.3763	0.3291	0.3966	0.3335	0.0203	1.258	0.253
Оцінка влади	0.1181	0.0513	0.1642	0.0769	0.0462*	2.060*	0.027

Примітка. * $p < 0.05$; ** $p < 0.01$; *** $p < 0.001$. M1 — модель з контрольними змінними; M2 — модель з контрольними та музичними змінними. ΔR^2 — приріст поясненої дисперсії після додавання музичних змінних. Джерело даних – власні розрахунки.

Другий етап регресійного аналізу – це побудова п’яти регресійних моделей – по одній для кожної шкали політичних поглядів (Таблиця 6). Результати показують, що серед зв’язків, які виявилися статистично значущими на рівні кореляції, після контролю демографічних показників, зберігаються негативні зв’язки між роком та держрегулюванням ($r = -0.172$, $p < 0.05$) та інди та традиціоналізмом ($r = -0.138$, $p < 0.05$). Хоча хіп-хоп демонструє статистично значущий позитивний зв’язок із держрегулюванням у регресійній моделі ($B = 0.117$, $p < 0.05$), цей зв’язок не підтвердився на рівні кореляції, тому я не включаю його до знахідок дослідження.

Додатково я провела аналіз демографічного профілю слухачів статистично значущих жанрів після регресії (Додаток 4). Серед слухачів інди відсутні гендерні відмінності, проте цій групі притаманні молодший вік та нижча релігійність. Прихильники року демонструють найбільший гендерний розрив серед жанрів, адже чоловіки слухають цей жанр значно більше. Крім цього, слухачам року притаманні віковий пік у 35–44 роки та нижча релігійність.

Крім того, негативний зв’язок на рівні кореляції між народною музикою та перерозподілом ($r = -0.101$, $p < 0.05$) підсилюється у регресійній моделі ($r = -0.205$, $p < 0.01$). Це може вказувати на те, що демографічні характеристики, пов’язані з прихильністю до народної музики, частково маскували справжню силу цього зв’язку між змінними. Демографічний профіль слухачів народної музики (Додаток 4) показує, що це переважно жінки з нижчим доходом. Ці характеристики пов’язані з більшою підтримкою перерозподілу. Кореляція між народною музикою та перерозподілом відображає як прямий негативний зв’язок між залежною та незалежною змінними, так і непрямі позитивні кореляції через демографічні ознаки. Ці непрямі ефекти частково впливають на негативну кореляцію, що робить показник останньої меншим. Регресійна модель виявила сильніший прямий ефект музичних вподобань, контролюючи демографічні фактори.

Що стосується впливу контрольних змінних на політичні погляди, то інтерес до політики є найбільшим предиктором шкали втручання держави в економіку. Матеріальне становище, стать і регіон також мають більший статистично значущий вплив на шкали політичних поглядів.

Крім цього, релігійність виступає найсильнішим предиктором традиціоналізму серед усіх змінних ($B = 1.677 - B = 3.791$, $p < 0.001$), що відображає близькість релігійних та традиційних цінностей. Це пояснює, чому зв'язок між інді та традиціоналізмом, хоча і залишається статистично значущим після контролю ($B = -0.138$, $p < 0.05$), є слабшим порівняно з кореляцією ($r = -0.218$, $p < 0.001$). У цьому зв'язку музичні вподобання пояснюють ту частину варіації традиціоналізму, яка не покривається ставленням до релігії та демографічними характеристиками.

Загалом, регресійні моделі мають різний рівень пояснювальної здатності залежної змінної (Таблиця 7). Найвищі показники скоригованого R^2 демонструють шкали традиціоналізму ($\text{Adj. } R^2 = 0.334$) та державного регулювання ($\text{Adj. } R^2 = 0.294$). Це говорить про те, що комбінація музичних вподобань та контрольних змінних пояснює приблизно 33% та 29% варіацій цих політичних поглядів відповідно. Шкала перерозподілу ресурсів має помірну пояснювальну здатність ($\text{Adj. } R^2 = 0.198$). Моделі комунітаризму ($\text{Adj. } R^2 = 0.064$) та оцінки влади ($\text{Adj. } R^2 = 0.077$) пояснюють найменшу частку варіацій політичних поглядів.

Таким чином, музичні вподобання мають статистично значущий незалежний внесок у пояснення політичних поглядів понад вплив соціально-демографічних характеристик для трьох жанрів – інді, року та народної музики. Водночас ієрархічна регресія показує, що музичні вподобання сукупно дають незначний приріст пояснювальної здатності понад контрольні змінні. Повна регресійна модель, яка включає усі контрольні змінні, наведена у Додатку 3.

Таблиця 6: Значущі коефіцієнти ієрархічної регресії

Змінна	Комунітаризм	Перерозподіл	Держрегулювання	Традиціоналізм	Оцінка влади
Рок	-0.057 (0.068)	-0.030 (0.072)	-0.172* (0.067)	-0.024 (0.067)	-0.110 (0.059)
Хіп-хоп	-0.025 (0.060)	-0.032 (0.063)	0.117* (0.059)	-0.001 (0.060)	0.032 (0.053)
Народна	0.077 (0.070)	-0.205** (0.074)	-0.009 (0.068)	0.037 (0.069)	0.033 (0.061)
Інді	0.088 (0.060)	-0.032 (0.063)	-0.034 (0.058)	-0.138* (0.059)	0.048 (0.052)

Примітка. * $p < 0.05$; ** $p < 0.01$; *** $p < 0.001$. У дужках — стандартні помилки.
Джерело даних – власні розрахунки.

Таблиця 7: Повна ієрархічна регресійна модель для музичних та контрольних змінних

Контрольні змінні	включено	включено	включено	включено	включено
Observations	413	413	413	413	413
R^2	0.153	0.273	0.361	0.397	0.164
Adjusted R^2	0.064	0.198	0.294	0.334	0.077

F Statistic	1.725** (df=39;373)	3.600*** (df=39;373)	5.392*** (df=39;373)	6.287*** (df=39;373)	1.879** (df=39;373)
--------------------	------------------------	-------------------------	-------------------------	-------------------------	------------------------

Примітка. * $p < 0.05$; ** $p < 0.01$; *** $p < 0.001$. У дужках — стандартні помилки.
Джерело даних — власні розрахунки.

Аналіз модерації

З огляду на те, що механізм, описаний Feezell (2008), передував масовій популярності соціальних мереж як платформи для поширення ідей і впливу на думки людей, я розширю цей механізм припущенням, що зв'язок між змінними буде сильнішим у респондентів, які більше взаємодіють із виконавцями у соцмережах.

Для аналізу цього припущення я провела аналіз модерації із застосуванням тесту Фішера для трьох статистично значущих на рівні кореляції та регресії зв'язків. Респонденти були поділені на дві крайні групи за рівнем взаємодії з виконавцями у соцмережах: ті, хто не слідкує за виконавцями у соцмережах ($N = 117$) та ті, хто взаємодіє із контентом виконавців регулярно ($N = 36$). Очікувалося, що зв'язки між змінними будуть сильнішими у респондентів, які більше взаємодіють із виконавцями у соцмережах. Для пасивних слухачів, які не є частиною спільноти, результати покажуть слабший зв'язок. Розглянемо результати модерації для кожної пари змінних (Таблиця 8).

Зв'язок між інді та традиціоналізмом демонструє найсильніший ефект модерації серед досліджених пар. Серед респондентів, які не слідкують за виконавцями у соцмережах, кореляція слабка ($r = -0.096$). Натомість серед тих, хто регулярно взаємодіє з музичним контентом, зв'язок посилюється ($r = -0.480$). Різниця між групами ($\Delta r = -0.385$) вказує на майже п'ятикратне посилення зв'язку.

Рок-музика та держрегулювання економіки показують схожу закономірність, проте результат не досягає рівня статистичної значущості ($p = 0.0661$). Серед респондентів, які не слідкують за виконавцями, зв'язок є помірним, тоді як серед активних учасників він стає сильнішим.

Зв'язок між народною музикою та перерозподілом майже не залежить від взаємодії з виконавцями. Значення r стабільні між двома групами, а різниця між ними незначна та статистично незначуща.

Варто зазначити, що кількість респондентів у групі, яка регулярно взаємодіє з виконавцями ($N = 36$), є недостатньою, щоб узагальнювати висновки на всіх респондентів. Водночас існування зв'язку інді-традиціоналізму на рівні кореляційного та регресійного аналізів вказує на вірогідність виявленої модерації.

Таблиця 8: Модерація

Зв'язок	r (не слідкують)	N	r (регулярно)	N	Δr	z	p
Інді → Традиціоналізм	-0.096	117	-0.480	36	-0.385	-2.164	0.0305 *

Зв'язок	r (не слідкують)	N	r (регулярно)	N	Δr	z	p
Рок → Держрегулюван ня	-0.135	117	-0.461	36	-0.326	-1.838	0.0661
Народна → Перерозподіл	-0.128	117	-0.278	36	-0.150	-0.792	0.4286

Примітка. * $p < 0.05$; ** $p < 0.01$; *** $p < 0.001$. Джерело даних – власні розрахунки.

Аналіз чутливості результатів до вибірки

Описова статистика показала, що найбільше недопредставленою виявилася вікова група 65 років і більше – 2,7 % порівняно із 22,2% відповідно до цільових квот та Південь України – 5,8% із 14,7% необхідних.

Для оцінки чутливості результатів до складу вибірки я застосувала метод післястратифікаційного зважування (post-stratification weighting). Вибірку було вирівняно за трьома характеристиками (стать, регіон, вік) відповідно до квот, наведених у Таблицях 1-3. З аналізу виключено трьох респондентів, які провели період дорослішання за кордоном, і 14 респондентів, які у питанні про стать обрали «інше/не хочу відповідати». Вибірка для зваженого аналізу склала 393 респонденти. Для кожної з 50 пар між змінними розраховано зважену кореляцію та регресію, результати яких порівняно з незваженими даними. Детальніші результати зважування наведені у Додатку 5.

Спроба зважування вибірки за регіоном, статтю та віком показала, що для компенсації дисбалансу окремим респондентам присвоюються ваги до 26, тобто відповідь однієї людини фактично представляла двадцять шість із відповідної категорії. Навіть після обрізання екстремальних ваг від 0.1 до 10 середні ваги залишаються нестабільними, а зважені кореляції у 82% випадків відхиляються від незважених у Таблиці 4 більше ніж на 0.03. В окремих випадках змінюється напрямок зв'язку. Вказане можна пояснити тим, що навіть після обрізання екстремальних ваг відповіді однієї людини екстраполюються на 10 інших. За такого рівня недопредставленості окремих категорій навіть одна «нетипова» відповідь респондента спотворює гіпотетично іншу загальну тенденцію, притаманну цій демографії.

Після зваженого кореляційного аналізу мені вдалося підтвердити лише **ТО2**: Прихильники альтернативної/інді музики не підтримують традиційні установки суспільства.

Зв'язки рок-держрегулювання та народна-перерозподіл перевищили допустиму різницю між зваженою та незваженою кореляцією. Водночас на рівні регресії ці зв'язки підсилюються. Це може свідчити про те, що саме ці пари змінних характерні для недопредставлених категорій. Натомість інді-традиціоналізм у зваженій регресії не досягає статистично значущого показника, що підтверджує специфічний демографічний профіль вибірки.

Післястратифікаційне зважування вказує на те, що більшість виявлених зв'язків притаманна молодій, освіченій, активній у соцмережах аудиторії. Для того, щоб робити висновки про зв'язок між змінними для загального населення України, аналіз даних слід проводити на репрезентативній вибірці. Водночас наявність у зваженому аналізі зв'язків, які виявилися значущими на рівні незваженого аналізу, підвищує довіру до результатів як потенційно більш універсальних закономірностей.

ДИСКУСІЯ

Моє дослідження було спрямоване на перевірку наявності зв'язку між музичними вподобаннями та політичними поглядами, а також на тестування механізму групового зворотного зв'язку як можливого пояснення цих зв'язків. Результати дослідження вказують на існування статистично значущих зв'язків між змінними. Найбільш надійним результатом є негативна кореляція між прихильністю до інді-музики та традиціоналізмом. Цей результат був підтверджений на рівні кореляції, регресійного аналізу та на етапі тестування механізму групового зворотного зв'язку. Крім цього, на етапах кореляції та регресійного аналізу виявлено негативні зв'язки між роком і ставленням до втручання держави в економіку, народною музикою та ставленням до редистрибутивної політики. Остання пара змінних не пройшла корекцію Бонферроні, проте виявилася статистично значущою на рівні регресії зі значенням $p < 0.01$.

Результати дослідження дозволяють зробити такі висновки щодо сформованих теоретичних очікувань:

ТО1: Прихильники хіп-хопу/репу частіше негативно ставляться до влади.

Мені не вдалося підтвердити це теоретичне очікування. Слухачі хіп-хопу, навпаки, схильні позитивно оцінювати діяльність влади. Такий результат може бути пояснений тим, що теоретичне очікування спиралося на контексті США, де цей музичний жанр має виражене опозиційне політичне навантаження, що не є характерним для українського суспільства.

ТО2: Прихильники альтернативної/інді-музики не підтримують традиційні установки суспільства.

Це теоретичне очікування підтверджене на рівні кореляції та регресійного аналізу.

ТО3: Прихильники народної/етно-музики схильні обирати спільне над індивідуальним.

Мені не вдалося підтвердити це теоретичне очікування. Прихильність до комунітаризму серед слухачів народної музики не досягає показників статистичної значущості.

Поза сформульованими теоретичними очікуваннями, мені вдалося виявити, що музичні вподобання мають статистично значущий незалежний внесок у пояснення політичних поглядів понад вплив соціально-демографічних характеристик для таких пар змінних:

- інді – традиціоналізм (негативний зв'язок);
- рок – держрегулювання (негативний зв'язок);
- народна музика – перерозподіл благ (негативний зв'язок).

Проведений в межах пошукового дизайну аналіз модерації вказує на те, що зв'язок між інді та традиціоналізмом демонструє найсильніший ефект. Різниця між групами вказує на майже п'ятикратне посилення зв'язку для тих слухачів, які регулярно взаємодіють з виконавцями в соцмережах. Водночас вказаний результат потребує валідації з більшою кількістю респондентів у крайніх групах.

Проведене дослідження робить декілька внесків у розуміння зв'язків між музичними вподобаннями та політичними поглядами.

По-перше, отримані результати загалом узгоджуються з висновками Fox & Williams (1974) про наявність зв'язку між музичними вподобаннями та політичними поглядами. Водночас теза авторів про контекстуальну залежність цих зв'язків підтверджується відмінностями у конкретних жанрах-індикаторах політичних поглядів.

По-друге, дослідження розширює базу жанрів інді-музикою – жанром, що є індикатором негативного ставлення до усталених традицій як бази для формування суспільства.

По-третє, результати дозволяють розширити розуміння механізму вибіркового групового зворотного зв'язку (Feezell, 2008). Вказаний механізм передбачає, що людина обирає жанр, будучи носієм певних цінностей та поглядів, а група, сформована навколо жанру, підкріплює ці уподобання. Цей механізм підтверджується на рівні молодих прихильників інді-музики, які є активними користувачами інтернету. Таким чином, виявлений зв'язок не можна пояснити безпосереднім впливом текстів пісень, як пропонували Mashkin & Volgy (1975), оскільки він зберігається після контролю демографічних характеристик і посилюється в середовищі активних учасників музичних онлайн-спільнот. Водночас під час модерації між народною музикою та перерозподілом зв'язок відсутній. Це може вказувати на те, що серед старших слухачів політичні погляди радше впливають на музичні вподобання, що змінює напрямок причинності.

По-четверте, подібно до висновків Mack & Martin (2024), які виявили зв'язок між альтернативною музикою і прихильністю до демократичної партії, моє дослідження демонструє, що інді/альтернативна музика є індикатором нетрадиціоналістських політичних орієнтацій в українському контексті.

З огляду на нерепрезентативну вибірку цього дослідження, подальші дослідження можна провести за двома сценаріями. По-перше, досягти репрезентативності шляхом включення усіх категорій населення, зокрема за віком, регіоном та рівнем освіти. Це дозволить визначити, чи можна узагальнити виявлені зв'язки на все населення України, чи, навпаки, ці зв'язки є характерними лише для молодшої та освіченої аудиторії. По-друге, з огляду на те, що найбільш цікавими виявлені закономірності виявилися стосовно молодших респондентів, варто обмежити вибірку цією категорією населення. З огляду на те, що молоді люди більше взаємодіють з

виконавцями і загалом схильні мати різноманітні музичні переваги, таке обмеження дозволить детальніше дослідити як зв'язки між змінними, так і механізм вибіркового групового зворотного зв'язку.

Крім цього, глибше зрозуміти механізм впливу музичних вподобань на політичні погляди можна за допомогою якісних досліджень. Інтерв'ю або фокус-групи серед слухачів інді-, рок- та фолк-спільнот можуть допомогти визначити, як саме респонденти розуміють політичне значення музичних жанрів, як відбувається взаємодія всередині музичних спільнот та чи пов'язують учасники дослідження свою музичну ідентичність з політичною.

Цікавим напрямом подальших досліджень є також лонгітюдний аналіз для визначення зміни музичних вподобань та політичних поглядів у часі у одних і тих же учасників дослідження. Це дозволить визначити напрямок причинності та розширити розуміння механізму, описаного Feezell (2008).

ПРОПОЗИЦІЇ ЗМІН ДО ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Результати дослідження вказують на те, що музичні вподобання є індикатором політичних поглядів в українському контексті. Виявлені зв'язки між інді-музикою та негативним ставленням до традиційних цінностей, а також роль соціальних мереж як модераторів цих зв'язків мають практичне значення для формування рекомендацій щодо культурної та інформаційної політики в Україні. У цьому розділі я розгляну можливість включити результати дослідження в існуючі державні ініціативи та надам рекомендації щодо нових політик.

Кореляційний аналіз дослідження не дозволяє мені робити висновки про причинно-наслідкові зв'язки. Проте виявлені тенденції вказують на ймовірні сфери втручання держави для досягнення позитивних суспільних наслідків. Мені вдалося виділити чотири такі сфери.

1. Підтримка незалежної музичної індустрії задля збільшення довіри до влади

Найбільш послідовним результатом цього дослідження є негативний зв'язок між прихильністю до інді-музики та схильністю вважати, що основою побудови традиційного суспільства мають бути традиційні релігійні та моральні цінності. Слухачі цього жанру демонструють нижчий рівень традиціоналізму після контролю демографічних змінних.

Описова статистика показує, що слухачам інді-музики притаманні молодший вік та більша зацікавленість політикою. Ці характеристики притаманні учасникам громадянського суспільства. Державна підтримка незалежної музичної індустрії шляхом створення грантових програм та залучення представників спільноти цього жанру може слугувати інструментом підвищення довіри до влади серед прихильників інді-музики шляхом визнання культурної ідентичності цієї верстви суспільства.

У цьому контексті програма «1000 годин українського контенту», схвалена Кабінетом Міністрів України, є рухом у правильному напрямку. Програма передбачає створення комісії для відбору проєктів, зокрема у сфері сучасної музики (Кабінет

Міністрів України, 2026). За словами міністерки культури Тетяни Бережної, до складу комісії будуть запрошувати експертів у відповідній сфері на конкурсній основі (Українська правда, 2025).

Участь у цій державній ініціативі інді-виконавців або музичних журналістів, популярних серед слухачів цього жанру, дозволить підвищити авторитетність вказаної ініціативи в очах відповідної аудиторії. У разі отримання гранту або участі у комісії з відбору грантоотримувачів учасники інді-спільноти будуть ділитися відповідною інформацією в соцмережах, що позитивно вплине на думку їхніх підписників щодо програми.

2. Підтримка досліджень впливу музичних алгоритмів на формування політичних вподобань

Результати аналізу модерації вказують на те, що активна взаємодія із музичними виконавцями у соцмережах посилює зв'язок між музичними вподобаннями та політичними поглядами. Це настановляє на думку, що алгоритми рекомендацій музичних платформ та соцмереж потенційно не є нейтральними технічними інструментами. Пропоновані жанри та виконавці можуть опосередковано впливати на ціннісні орієнтації через залучення особи до навколожанрової спільноти.

З огляду на це, пропонується запровадити державну підтримку міждисциплінарних досліджень, спрямованих на вивчення механізмів впливу алгоритмів музичних платформ та соцмереж на формування цінностей українського населення. Зокрема, дослідження могли б зосередитись на питанні, чи алгоритми міжнародних платформ (Apple Music, Spotify, YouTube) просувають певні жанри серед українських користувачів і чи це корелює з динамікою суспільних настроїв. Такі дослідження могли б проводитися у партнерстві між університетами, аналітичними центрами та платформами на кшталт NUAM, які мають інфраструктуру для відстеження тенденцій музичного споживання. Результати такого дослідження можуть стати емпіричною базою для політики держави щодо алгоритмів в частині забезпечення різноманітності контенту та видимості українського контенту в системах міжнародних платформ.

3. Розвиток інфраструктури для моніторингу та просування української музики

Якщо музичні вподобання є індикатором політичних поглядів, то моніторинг музичних тенденцій може слугувати непрямим інструментом відстеження змін у суспільних настроях. У цьому контексті варто згадати про існування такої ініціативи, як NUAM (NUAM, б.д.). Цей сервіс призначений для відстеження тенденцій в українській музиці. Власник порталу одноосібно підтримує базу із 16 000 іменами українських виконавців, відстежує нові релізи та сортує їх за різноманітними категоріями (NUAM, б.д.).

За допомогою порталу NUAM можна відстежувати тенденції української музики та вивчати актуальну статистику сцени. Така інфраструктура є корисною для культурної політики. З точки зору результатів дослідження, подібні платформи виконують дві функції. По-перше, вони забезпечують видимість українських виконавців у цифровому просторі, що є важливою передумовою формування музичних спільнот. По-друге, вони

агрегують дані для політиків, що дозволяє ухвалювати обґрунтовані рішення щодо культурної політики. Державна підтримка або партнерство з такими ініціативами могло б посилити ефективність програм на кшталт «1000 годин українського контенту» та сприяло б накопиченню більшого масиву даних про українську музику.

4. Комунікаційні стратегії для різних музичних аудиторій

Виявлені зв'язки між музичними вподобаннями та політичними поглядами мають практичне значення для комунікаційних реформ. Прихильники рок-музики демонструють нижчу підтримку державного регулювання економіки, слухачі народної музики схильні негативно ставитися до перерозподілу ресурсів, а поціновувачі інді-музики – до традиційних цінностей. Ці відмінності вказують на відмінні погляди прихильників цих жанрів, які варто враховувати при формуванні комунікаційних стратегій під час розробки політик, які стосуються їхніх сфер інтересу.

Для прихильників рок-музики ключовим акцентом при комунікації економічних реформ має бути автономія та індивідуальна відповідальність. Оскільки ця група демонструє нижчу підтримку державного втручання в економіку, повідомлення, що стосуються регуляторних ініціатив, доцільно формулювати не через призму державного контролю, а через логіку захисту особистих прав та свобод громадян. Зокрема, економічні реформи залежно від контексту можуть комунікуватися як інструменти забезпечення рівних можливостей і зниження бар'єрів для підприємницьких ініціатив, а не як механізм централізованого управління ринком. Така подача зменшить когнітивний опір аудиторії до змін у сферах, де державне втручання необхідне.

Прихильники народної музики, які демонструють нижчу підтримку перерозподілу ресурсів, є переважно людьми старшого віку. Програми соціальної підтримки можуть позитивніше сприйматися цією аудиторією, якщо така політика позиціонуватиметься не через абстрактну логіку перерозподілу, яка викликає асоціації з радянським режимом, а шляхом демонстрації переваг такої політики для суспільства.

Прихильники інді-музики демонструють нижчу прихильність до традиційних цінностей як основи побудови стабільного суспільства. Комунікація, орієнтована на цю аудиторію, повинна уникати посилення на традиції та усталений порядок як аргументів на користь тих чи інших політик. Натомість ефективнішими можуть бути повідомлення з акцентом на інноваційності, інклюзивності та здатності політик розширювати простір особистого вибору.

Диференційований підхід до комунікації не означає маніпулювання аудиторіями чи розмивання змісту реформ. Пропозиція стосується використання ціннісних орієнтирів аудиторій слухачів визначених жанрів та розставляння акцентів публічної комунікації, усвідомлюючи відмінності між цими аудиторіями, без зміни загальної суті комунікаційної стратегії. Отримані результати свідчать про те, що музичні вподобання є індикатором ширших ціннісних переконань, а отже, можуть слугувати одним із орієнтирів при сегментації аудиторії у рамках публічних комунікаційних стратегій. Це особливо актуально в контексті реформ, які потребують широкої суспільної підтримки або реформ, щодо яких існують упередження в суспільстві.

Загалом, вказані рекомендації базуються на зв'язках, підтверджених на рівні кореляційного та регресійного аналізу. Водночас рекомендації щодо механізму підвищення довіри до влади та досліджень алгоритмів базуються на висновках, виявлених під час аналізу модерації. Варто зазначити, що результат модерації варто інтерпретувати як такий, що потребує подальшого підтвердження із більшою кількістю респондентів у крайніх групах. З огляду на це обмеження та кореляційний дизайн дослідження, запропоновані заходи варто розглядати як перспективні пілотні програми, результати яких дозволять обґрунтувати масштабніші політичні рішення.

ВИСНОВКИ

Це дослідження дозволяє виокремити кілька закономірностей у вивченні зв'язків між музичними вподобаннями та політичними поглядами в українському контексті. Результати проведеного аналізу вказують на те, що прихильність до інді-музики є маркером меншої прихильності до традиціоналізму, незалежно від демографічних характеристик. Крім цього, дослідження виявило низку непередбачуваних зв'язків, зокрема між роком та нижчою прихильністю до втручання держави в економіку; народною музикою та нижчою прихильністю до редистрибутивної політики держави. Результати також вказують на те, що для слухачів інді-музики, які регулярно взаємодіють з виконавцями в соціальних мережах, зв'язок між змінними майже у п'ять разів сильніший, ніж серед тих, хто не взаємодіє з виконавцями. Останнє вказує на те, що механізм впливу музичних вподобань на політичні погляди, описаний Fezell (2008), спрацьовує для прихильників інді-музики молодшого віку.

Водночас моє дослідження має низку обмежень. Перше обмеження стосується репрезентативності вибірки. Відповіді респондентів були зібрані через онлайн-опитник, що призвело до диспропорції складу вибірки порівняно з населенням України. Описова статистика показала критичну недопредставленість респондентів віком від 65 років та осіб, які в період дорослішання проживали на півдні України. З огляду на це, післястратифікаційне зважування не можна вважати ефективним способом вирівнювання недопредставленості, адже відповіді незначної кількості осіб серед малопредставлених груп екстраполюються на весь регіон та вікову групу. Вказане не дає підстав стверджувати, що навіть після зважування результати відображають погляди всього населення України. З огляду на це, дослідження стосується переважно молодих, освічених осіб із доступом до інтернету.

Друге обмеження стосується статистичної потужності виявлених зв'язків. Аналіз чутливості, проведений у програмі G*Power, показав, що вказаний розмір вибірки дозволяє встановити силу зв'язку під час кореляційного аналізу $|r| \geq 0.20$ та ефектів величиною $f^2 \geq 0.071$ під час регресійного аналізу, що означає ймовірність не виявлення слабших зв'язків між музичними вподобаннями та політичними поглядами.

Аналіз модерації виявив, що група, яка регулярно взаємодіє із виконавцями в соцмережах, є недопредставленою ($N = 36$). Це обмежило статистичну значущість отриманих результатів до 58,1%. Попри це, аналіз модерації виявив ефект для пари інді-

традиціоналізм на рівні $p = 0,0305$. Водночас недопредставленість групи, яка регулярно взаємодіє із виконавцями в соцмережах, не дозволяє узагальнити результати на всю вибірку.

Третє обмеження стосується методу збору даних та кількісного методу аналізу даних. Збір даних базувався на опитуванні в певний момент часу, що не дозволяє зробити висновки про причинно-наслідкові зв'язки. Виявлені кореляції можуть відображати три можливі сценарії:

- 1) музичні вподобання впливають на політичні погляди;
- 2) політичні погляди впливають на музичні вподобання;
- 3) третя змінна впливає на залежну та незалежну змінні.

Хоча аналіз модерації частково підтверджує механізм для слухачів інді-музики в межах незначної кількості респондентів у одній із крайніх груп, для виявлення напрямку причинності необхідний лонгітюдний аналіз або якісне дослідження шляхом фокус-груп чи інтерв'ю.

Крім цього, змінні вимірювалися через самозвіти респондентів. Це створює ризик соціально прийнятних відповідей. Респонденти могли занижувати або завищувати свою прихильність до певних жанрів або політичних поглядів відповідно до соціальних норм або власного образу себе.

Четверте обмеження стосується операціоналізації та концептуалізації змінних. Вимірювання музичних вподобань через питання про прихильність до десяти музичних жанрів не враховує всю багатовимірність музичних смаків. Респонденти могли по-різному інтерпретувати назви жанрів, зокрема «інді/альтернативна музика». Об'єднання жанрів («джаз/блюз/соул», «інді/альтернативна музика») в опитнику могло призвести до невиявлення унікальних зв'язків для кожного окремо. Такі жанри, як рок, поп, електронна музика, є широкими і включають різноманітні піджанри, які потенційно мають іншу політичну конотацію.

Крім цього, шкала комунітаризму не виявила статистично значущих зв'язків ні на рівні кореляції, ні під час регресійного аналізу, а музичні вподобання не витримали контролю демографічних змінних для шкали оцінки влади. Це вказує на те, що подальші дослідження можна розширити новими шкалами політичних уподобань.

П'яте обмеження стосується контексту проведеного дослідження. Збір даних відбувався у лютому–березні 2026 року в умовах повномасштабної російської агресії. Цей соціально-політичний контекст міг вплинути як на політичні орієнтації, так і на ставлення до окремих музичних жанрів респондентів. Таким чином, отримані результати можуть бути унікальними для зазначеного контексту. З огляду на це, висновки не варто узагальнювати на мирний час.

Попри вказані обмеження, це дослідження в межах пошукового дизайну робить важливий внесок у розуміння зв'язків між музичними та політичними преференціями в українському контексті. Результати показують, що музичні вподобання не є політично нейтральними, а сила зв'язку між змінними збільшується у тих респондентів, які взаємодіють з виконавцями. Крім цього, це дослідження вказує на попередні тенденції, які можуть стати базою для подальших досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Brown, C. (2008). *Politics in music: Music and Political Transformation from Beethoven to Hip-Hop*. Eyüpsultan: Farsight Press. https://courtneybrown.com/pdf/publications/PoliticsInMusic_front_end_material.pdf
- Etzioni, A. (1994). *Spirit of community*. Simon and Schuster
- Feezell, J. T. (2008). *Stereotype: The influence of music preferences on political attitudes and behavior*. University of California, Santa Barbara, <https://search.proquest.com/openview/3d090bd7bbbd77ae087643b126b0ce6f/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750>
- Feezell, J. T. (2017). It's not only rock and roll: The influence of music preferences on political attitudes. In *Music as a platform for political communication* (pp. 167-186). IGI Global, <https://www.igi-global.com/chapter/its-not-only-rock-and-roll/178012>
- Feldman, S. (1988). Structure and Consistency in Public Opinion: the Role of Core Beliefs and Values. *American Journal of Political Science*, 32(2), 416-440. <https://doi.org/10.2307/2111130>
- Fox, W. S., & Williams, J. D. (1974). Political orientation and music preferences among college students. *Public Opinion Quarterly*, 38(3), 352-371. <https://academic.oup.com/poq/article-abstract/38/3/352/1892818>
- Goehr, L. (1994). Political music and the politics of music. *The Journal of Aesthetics and Art Criticism*, 52(1), 99-112, <https://www.jstor.org/stable/431589>
- Hailey, K., Brasher, B., & Kim, B. (2025). The Priming Effect of Music on Political Alignment. *Pepperdine Journal of Communication Research*, 13(1), 6. <https://digitalcommons.pepperdine.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1197&context=pjcr>
- Mack, B. N., & Martin, T. R. (2024). Party rocking: Exploring the relationship between music preference, partisanship, and political attitudes. *Poetics*, 102, 101861, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0304422X23001018>
- Mashkin, K. B., & Volgy, T. J. (1975). Socio-political attitudes and musical preferences. *Social Science Quarterly*, 56 (3), 450-459, <https://www.jstor.org/stable/42859566>
- Newman, M. Z. (2009). Indie Culture: In Pursuit of the Authentic Autonomous Alternative. *Cinema Journal*, 48(3), 16-34. <http://www.jstor.org/stable/20484466>
- NUAM. (б.д.). Нова українська музика. <https://www.nuam.club/>
- Street, J. (2003). 'Fight the power': The politics of music and the music of politics. *Government and opposition*, 38(1), 113-130, <https://doi.org/10.1111/1477-7053.00007>
- Rentfrow, P. J., & Gosling, S. D. (2003). The do re mi's of everyday life: the structure and personality correlates of music preferences. *Journal of personality and social psychology*, 84(6), 1236-1256. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.84.6.1236>
- Street, J., Hague, S., & Savigny, H. (2008). Playing to the Crowd: The Role of Music and Musicians in Political Participation. *The British Journal of Politics and International Relations*, 10(2), 269-285. <https://doi.org/10.1111/j.1467-856x.2007.00299.x>

Townsend, P. (2019). Music, Emotions, and Political Influences, In *The Evolution of Music through Culture and Science* (pp. 241-261). Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780198848400.003.0015>

Державна служба статистики України. (2022). *Жінки і чоловіки в Україні 2022*. <https://stat.gov.ua/uk/publications/zhinky-i-choloviky-v-ukrayini-2022>

Державна служба статистики України. (2014). *Чисельність наявного населення України*. https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2014/ds/kn/kn_u/kn_arh14.html

Кабінет Міністрів України. (2026, 25 березня). *Деякі питання організації та проведення мистецьких конкурсів з відбору культурно-мистецьких проєктів, спрямованих на реалізацію ініціативи Президента України із створення українського культурного продукту*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/404-2026-%D0%BF#Text>

Українська правда. (2025, 23 грудня). *1000 годин українського контенту": що планує Мінкульт і чому до проєкту вже є питання*. <https://life.pravda.com.ua/culture/1000-godin-ukrajinskogo-kontentu-yak-pracyuvatime-noviy-kulturniy-proyekt-312208/>

ДОДАТКИ

Посилання на отримані дані та код:

<https://drive.google.com/drive/folders/1XttOT6ImJV9vWwr-ohDrsRhwfSmdCvN?usp=sharing>

Додаток 1 – Опитник

Розділ 1. Музичні вподобання

1. Оцініть Вашу прихильність до кожного з наведених музичних жанрів.

(1 = зовсім не подобається / не ідентифікую себе з прихильниками цього жанру 10 = дуже подобається / вважаю себе прихильником цього жанру)

Жанр	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Поп-музика	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Метал	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Рок	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Хіп-хоп / Реп	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Електронна музика	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Класична музика	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Джаз / Блюз / Соул	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Народна / Етно-музика	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Інді / Альтернатива	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Кантрі	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Розділ 2. Політичні погляди

Оцініть свою позицію за шкалою від 1 до 10, де крайні значення описані під кожним питанням.

2. Наскільки Ви згодні з твердженням: "Інтереси спільноти мають бути вищими за інтереси окремої людини"?

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1 = Категорично не згоден/на 10 = Повністю згоден/на	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

3. Наскільки Ви згодні з твердженням: "Держава має зменшувати різницю в доходах між багатими та бідними, навіть якщо це потребує примусового перерозподілу ресурсів"?

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1 = Категорично не згоден/на 10 = Повністю згоден/на	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

4. Наскільки Ви згодні з твердженням: "Держава повинна активно регулювати діяльність приватних підприємств та контролювати ціни на ринку"?

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1 = Категорично не згоден/на 10 = Повністю згоден/на	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

5. Наскільки Ви згодні з твердженням: "Основою стабільного суспільства мають бути традиційні моральні та релігійні цінності"?

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1 = Категорично не згоден/на 10 = Повністю згоден/на	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

6. Як Ви оцінюєте роботу чинної влади в Україні?

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1 = Дуже погано, влада повністю не справляється 10 = Дуже добре, влада діє правильно	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Розділ 3. Додаткова інформація

7. Вкажіть Вашу стать:

- ☐ Жінка
☐ Чоловік

☐ Інше / Не хочу відповідати

8. Вкажіть Ваш вік:

☐ 18–24 роки

☐ 25–34 роки

☐ 35–44 роки

☐ 45–54 роки

☐ 55–64 роки

☐ 65 років і старше

9. В якому регіоні Ви проживали більшу частину часу у період дорослішання (14 - 21 років)?

☐ Київ і Київська область

☐ Захід України (Львівська, Волинська, Рівненська, Тернопільська, Івано-Франківська, Закарпатська, Чернівецька)

☐ Центр України (Вінницька, Кіровоградська, Полтавська, Черкаська, Хмельницька, Чернігівська, Житомирська, Сумська)

☐ Схід України (Харківська, Дніпропетровська, Запорізька, Донецька, Луганська)

☐ Південь України (Одеська, Миколаївська, Херсонська, АР Крим)

☐ За межами України

10. Який Ваш найвищий рівень освіти?

☐ Повна загальна середня

☐ Професійна (професійно-технічна)

☐ Вища освіта - молодший бакалавр

☐ Вища освіта - бакалавр, магістр, спеціаліст

☐ Науковий ступінь

11. Як би Ви оцінили матеріальне становище Вашої родини?

☐ Не вистачає навіть на харчування

☐ Вистачає на харчування та одяг, але дорогі покупки недоступні

☐ Можемо купувати дорогі речі

☐ Живемо заможнo

12. Наскільки Ви цікавитесь політикою?

☐ Зовсім не цікавлюся

☐ Скоріше не цікавлюся

- ☐ Іноді цікавлюся
- ☐ Досить сильно цікавлюся
- ☐ Дуже сильно цікавлюся

13. Скільки часу в середньому Ви проводите в соціальних мережах щодня?

- ☐ До 1 години
- ☐ 1–3 години
- ☐ 3–5 годин
- ☐ Більше 5 годин

14. Наскільки релігія є важливою частиною Вашого життя?

- ☐ Дуже важлива
- ☐ Важлива
- ☐ Скоріше не важлива
- ☐ Зовсім не важлива

15. Чи взаємодієте Ви з контентом улюблених музичних виконавців у соціальних мережах (лайки, коментарі, репости, участь у спільнотах)?

- ☐ Так, регулярно
- ☐ Так, час від часу
- ☐ Переважно пасивно (лише переглядаю без взаємодії)
- ☐ Ні, не слідкую за виконавцями в соцмережах

Додаток 2 – Описова статистика

Таблиця 1. Описова статистика музичних шкал ($N = 413$)

Змінна	N	Середнє	SD	Медіана	Мін	Макс	Асиметрія	Ексцес
Поп	413	5.64	2.98	6	1	10	-0.36	-1.26
Рок	413	6.09	3.12	7	1	10	-0.87	-1.32
Метал	413	4.58	3.22	4	1	10	0.54	-1.31
Хіп-хоп	413	4.56	2.79	4	1	10	0.60	-1.11
Електронна	413	5.02	2.88	5	1	10	0.02	-1.19
Джаз	413	5.24	2.89	5	1	10	0.25	-1.22
Народна	413	5.26	2.76	5	1	10	0.28	-1.11
Інді	413	4.92	2.89	5	1	10	-0.09	-1.23
Класична	413	5.54	2.90	5	1	10	0.56	-1.25
Кантрі	413	3.90	2.56	3	1	10	1.06	-0.77

Примітка. Асиметрія — за Пірсоном; Ексцес — надлишковий (0 = нормальний розподіл).

Таблиця 2. Описова статистика політичних шкал ($N = 413$)

Змінна	N	Середнє	SD	Медіана	Мін	Макс	Асиметрія	Ексцес
Комунітаризм	413	5.30	2.64	5	1	10	0.34	-0.92
Перерозподіл	413	4.91	3.00	4	1	10	0.91	-1.19
Держрегулювання	413	5.24	2.98	5	1	10	0.24	-1.27
Традиціоналізм	413	5.11	3.10	5	1	10	0.10	-1.33
Оцінка влади	413	4.15	2.32	4	1	10	0.19	-0.72

Примітка. Всі шкали від 1 до 10.

Таблиця 3. Демографічний профіль вибірки

Змінна	Категорія	N	%
Стать	Жінка	217	52.5
	Чоловік	182	44.1
	Інше/Не хочу відповідати	14	3.4
Вік	18–24 роки	144	34.9
	25–34 роки	123	29.8
	35–44 роки	70	16.9
	45–54 роки	35	8.5
	55–64 роки	26	6.3
	65 років і старше	15	3.6
Регіон	Київ і Київська область	105	25.4

Змінна	Категорія	N	%
	Захід України (Львівська, Волинська, Рівненська, Тернопільська, Івано-Франківська, Закарпатська, Чернівецька)	70	16.9
	Центр України (Вінницька, Кіровоградська, Полтавська, Черкаська, Хмельницька, Чернігівська, Житомирська, Сумська)	156	37.8
	Схід України (Харківська, Дніпропетровська, Запорізька, Донецька, Луганська)	60	14.5
	Південь України (Одеська, Миколаївська, Херсонська, АР Крим)	16	3.9
	За межами України	6	1.5
Освіта	Повна загальна середня	52	12.6
	Професійна (професійно-технічна)	18	4.4
	Вища освіта - молодший бакалавр	32	7.7
	Вища освіта - бакалавр, магістр, спеціаліст	292	70.7
	Науковий ступінь	19	4.6
Матстановище	Не вистачає навіть на харчування	10	2.4
	Вистачає на харчування та одяг, але дорогі покупки недоступні	205	49.6
	Можемо купувати дорогі речі	184	44.6
	Живемо заможнo	14	3.4
Інтерес до політики	Зовсім не цікавлюся	21	5.1
	Скоріше не цікавлюся	40	9.7
	Іноді цікавлюся	151	36.6
	Досить сильно цікавлюся	162	39.2
	Дуже сильно цікавлюся	39	9.4
Час у соцмережах	До 1 години	59	14.3
	1–3 години	202	48.9
	3–5 годин	98	23.7
	Більше 5 годин	54	13.1
Релігійність	Зовсім не важлива	168	40.7
	Скоріше не важлива	134	32.4
	Важлива	90	21.8
	Дуже важлива	21	5.1

Змінна	Категорія	N	%
Взаємодія з виконавцями	Ні, не слідкую за виконавцями в соцмережах	117	28.3
	Переважно пасивно (лише переглядаю без взаємодії)	133	32.2
	Так, час від часу	127	30.8
	Так, регулярно	36	8.7

Таблиця 4. Результати тесту Шаніро-Вілکا

Змінна	W	p	Висновок
Поп	0.9262	< 0.001	Не нормальний
Рок	0.8979	< 0.001	Не нормальний
Метал	0.8702	< 0.001	Не нормальний
Хіп-хоп	0.9228	< 0.001	Не нормальний
Електронна	0.9305	< 0.001	Не нормальний
Джаз	0.9319	< 0.001	Не нормальний
Народна	0.9439	< 0.001	Не нормальний
Інді	0.9258	< 0.001	Не нормальний
Класична	0.9322	< 0.001	Не нормальний
Кантрі	0.9047	< 0.001	Не нормальний
Комунітаризм	0.9517	< 0.001	Не нормальний
Перерозподіл	0.9119	< 0.001	Не нормальний
Держрегулювання	0.9188	< 0.001	Не нормальний
Традиціоналізм	0.9076	< 0.001	Не нормальний
Оцінка влади	0.9402	< 0.001	Не нормальний

Примітка. $p < .001$ для всіх змінних; $n = 413$

Примітка. Джерело даних – власні розрахунки.

Додаток 3 – Регресійний аналіз

Змінна	Комунітаризм	Перерозподіл	Держрегулювання	Традиціоналізм	Оцінка влади
Музичні жанри					
Поп	-0.002 (0.055)	0.093 (0.058)	0.100 (0.054)	0.088 (0.054)	-0.018 (0.048)
Рок	-0.057 (0.068)	-0.030 (0.072)	-0.172* (0.067)	-0.024 (0.067)	-0.110 (0.059)
Метал	0.038 (0.063)	0.044 (0.066)	0.088 (0.062)	0.003 (0.062)	0.091 (0.055)
Хіп-хоп	-0.025 (0.060)	-0.032 (0.063)	0.117* (0.059)	-0.001 (0.060)	0.032 (0.053)
Електронна	-0.038 (0.057)	0.076 (0.060)	-0.051 (0.056)	-0.061 (0.057)	0.063 (0.050)
Джаз	-0.077 (0.065)	0.069 (0.069)	-0.046 (0.064)	-0.030 (0.065)	-0.006 (0.057)
Народна	0.077 (0.070)	-0.205** (0.074)	-0.009 (0.068)	0.037 (0.069)	0.033 (0.061)
Інді	0.088 (0.060)	-0.032 (0.063)	-0.034 (0.058)	-0.138* (0.059)	0.048 (0.052)
Класична	-0.069 (0.063)	-0.022 (0.066)	-0.011 (0.061)	0.008 (0.062)	0.037 (0.055)
Кантрі	0.068 (0.072)	0.002 (0.076)	0.087 (0.070)	0.102 (0.071)	0.062 (0.063)
Стать (реф: Жінка)					
Чоловік	-0.436 (0.324)	-1.020** (0.341)	-0.832** (0.317)	-0.052 (0.321)	-0.710* (0.282)
Інше/Не хочу відповідати	0.257 (0.757)	1.500 (0.796)	0.548 (0.740)	0.389 (0.749)	-0.493 (0.660)
Вік (реф: 18–24 роки)					
25–34 роки	-0.943* (0.366)	-0.669 (0.385)	-0.197 (0.358)	-0.052 (0.362)	0.287 (0.319)
35–44 роки	-1.662*** (0.432)	-0.731 (0.454)	-0.667 (0.422)	-0.137 (0.427)	0.043 (0.376)

Змінна	Комунітаризм	Перерозподіл	Держрегулювання	Традиціоналізм	Оцінка влади
45–54 роки	-1.180* (0.549)	-1.653** (0.578)	-0.741 (0.537)	-0.032 (0.544)	0.156 (0.479)
55–64 роки	-1.990** (0.634)	-0.746 (0.667)	-0.826 (0.620)	1.528* (0.627)	-0.345 (0.552)
65 років і старше	0.124 (0.779)	-0.174 (0.819)	0.020 (0.762)	2.088** (0.771)	-0.767 (0.679)
Регіон (реф: Центр України)					
Київ і Київська обл.	-0.070 (0.366)	-1.176** (0.385)	-0.665 (0.358)	-0.555 (0.363)	-0.588 (0.319)
Захід України	0.750 (0.419)	-0.747 (0.441)	-0.481 (0.410)	-0.087 (0.415)	-0.568 (0.365)
Схід України	0.187 (0.425)	-0.702 (0.448)	-1.097** (0.416)	-0.984* (0.421)	-0.158 (0.371)
Південь України	0.817 (0.695)	-0.949 (0.732)	-0.355 (0.680)	-0.372 (0.689)	0.552 (0.606)
За межами України	0.122 (1.121)	-0.156 (1.179)	-1.102 (1.097)	-0.197 (1.110)	1.671 (0.977)
Освіта (реф: Бакалавр/магістр)					
Загальна середня	-0.790 (0.432)	-1.053* (0.454)	-0.438 (0.423)	-0.834 (0.428)	-0.394 (0.376)
Професійна	-0.651 (0.685)	-1.471* (0.720)	0.064 (0.670)	-1.075 (0.678)	0.086 (0.597)
Молодший бакалавр	-0.470 (0.520)	-1.233* (0.547)	-0.557 (0.509)	0.218 (0.515)	0.129 (0.453)
Науковий ступінь	-0.723 (0.639)	0.153 (0.672)	-0.108 (0.625)	0.131 (0.633)	0.461 (0.557)
Матеріальне становище (реф: Вистачає на їжу/одяг)					
Не вистачає на харчування	1.885* (0.895)	1.635 (0.941)	2.016* (0.875)	1.356 (0.886)	-0.584 (0.780)

Змінна	Комунітаризм	Перерозподіл	Держрегулювання	Традиціоналізм	Оцінка влади
Можемо купувати дороге	-0.201 (0.284)	-1.068*** (0.298)	-1.048*** (0.277)	-0.406 (0.281)	0.497* (0.247)
Живемо заможнo	-0.940 (0.757)	-1.725* (0.796)	-0.583 (0.740)	-0.133 (0.749)	0.583 (0.659)
<i>Інтерес до політики (реф: Досить сильно цікавлюся)</i>					
Зовсім не цікавлюся	-2.052** (0.665)	1.048 (0.699)	2.503*** (0.650)	2.513*** (0.658)	-0.256 (0.579)
Скоріше не цікавлюся	-0.904 (0.502)	0.439 (0.528)	1.434** (0.491)	0.996* (0.497)	-1.247** (0.438)
Іноді цікавлюся	-0.541 (0.321)	-0.165 (0.337)	0.963** (0.314)	0.830** (0.318)	-0.289 (0.280)
Дуже сильно цікавлюся	0.272 (0.489)	-0.187 (0.514)	0.369 (0.478)	1.028* (0.484)	-0.491 (0.426)
<i>Час у соцмережах (реф: 1–3 год)</i>					
До 1 години	-0.042 (0.415)	-0.774 (0.437)	-0.847* (0.406)	-0.155 (0.411)	-0.178 (0.362)
3–5 годин	-0.578 (0.347)	-0.199 (0.365)	-0.199 (0.340)	0.441 (0.344)	-0.117 (0.303)
Більше 5 годин	-0.626 (0.429)	0.087 (0.451)	-0.109 (0.419)	-0.220 (0.424)	0.137 (0.374)
<i>Релігійність (реф: Зовсім не важлива)</i>					
Скоріше не важлива	0.837* (0.325)	0.540 (0.342)	0.670* (0.318)	1.677*** (0.322)	0.610* (0.283)
Важлива	0.120 (0.391)	0.882* (0.411)	1.278*** (0.382)	2.486*** (0.387)	0.843* (0.341)
Дуже важлива	-0.167 (0.662)	0.130 (0.697)	0.676 (0.648)	3.316*** (0.656)	1.454* (0.577)
Constant	6.841*** (0.639)	7.140*** (0.673)	5.840*** (0.625)	3.791*** (0.633)	3.370*** (0.557)

Змінна	Комунітаризм	Перерозподіл	Держрегулювання	Традиціоналізм	Оцінка влади
Змінна	Комунітаризм	Перерозподіл	Держрегулювання	Традиціоналізм	Оцінка влади
Observations	413	413	413	413	413
R ²	0.153	0.273	0.361	0.397	0.164
Adjusted R ²	0.064	0.198	0.294	0.334	0.077
F Statistic	1.725** (df=39;373)	3.600*** (df=39;373)	5.392*** (df=39;373)	6.287*** (df=39;373)	1.879** (df=39;373)

Примітка. * $p < 0.05$; ** $p < 0.01$; *** $p < 0.001$. У дужках — стандартні помилки.
Джерело даних – власні розрахунки.

Додаток 4 – Демографічний портрет прихильників статистично значущих жанрів

Група	Категорія	Рок	Інді	Народна
Стать	Жінка	5.32 (3.15)	4.74 (3.06)	5.66 (2.8)
Стать	Інше/Не хочу відповідати	5.36 (3.75)	4.86 (3.55)	4.64 (3.61)
Стать	Чоловік	7.07 (2.74)	5.13 (2.6)	4.83 (2.58)
	<i>Тест</i>	$t(396.5) = -5.938, p = 0***$	$t(396.9) = -1.375, p = 0.17$	$t(393.3) = 3.092, p = 0.002**$
Вік	18–24 роки	6.08 (3.2)	5.04 (2.98)	4.81 (2.72)
Вік	25–34 роки	6.6 (2.68)	5.27 (2.93)	5.1 (2.69)
Вік	35–44 роки	7.03 (2.87)	5.23 (2.62)	5.46 (2.55)
Вік	45–54 роки	4.94 (3.24)	3.69 (2.42)	5.4 (2.65)
Вік	55–64 роки	4.81 (3.33)	4.46 (2.97)	7.08 (2.74)
Вік	65 років і старше	2.53 (2.5)	3.07 (2.46)	6.6 (3.5)
	<i>Тест</i>	$F(5,407) = 8.342, p = 0***$	$F(5,407) = 3.311, p = 0.0061**$	$F(5,407) = 4.057, p = 0.0013**$
Регіон	За межами України	6.33 (3.5)	5.33 (3.78)	3.83 (3.54)
Регіон	Захід України (Львівська, Волинська, Рівненська, Тернопільська, Івано-Франківська, Закарпатська, Чернівецька)	6.66 (3.09)	5 (2.92)	5.71 (2.41)
Регіон	Київ і Київська область	6.07 (2.86)	5.56 (2.91)	5.1 (2.66)
Регіон	Південь України (Одеська, Миколаївська, Херсонська, АР Крим)	6.75 (3.44)	4.88 (2.99)	5.25 (2.62)
Регіон	Схід України (Харківська, Дніпропетровська, Запорізька, Донецька, Луганська)	6.88 (2.77)	4.95 (2.62)	4.67 (2.63)
Регіон	Центр України (Вінницька, Кіровоградська, Полтавська, Черкаська, Хмельницька, Чернігівська, Житомирська, Сумська)	5.47 (3.29)	4.42 (2.86)	5.45 (2.97)
	<i>Тест</i>	$F(5,407) = 2.66, p = 0.0221*$	$F(5,407) = 2.028, p = 0.0738$	$F(5,407) = 1.474, p = 0.1973$
Освіта	Повна загальна середня	6.29 (3.02)	5.56 (2.73)	5.06 (2.69)

Група	Категорія	Рок	Інді	Народна
Освіта	Професійна (професійно-технічна)	5.5 (3.76)	4.5 (3.26)	6.94 (3.21)
Освіта	Вища освіта - молодший бакалавр	5.56 (3.35)	4.84 (2.92)	5.69 (2.57)
Освіта	Вища освіта - бакалавр, магістр, спеціаліст	6.09 (3.06)	4.84 (2.89)	5.11 (2.74)
Освіта	Науковий ступінь	7 (3.35)	4.89 (2.83)	5.79 (2.72)
	<i>Тест</i>	$F(4,408) = 0.846, p = 0.4967$	$F(4,408) = 0.792, p = 0.5307$	$F(4,408) = 2.348, p = 0.0539$
Матеріальне становище	Не вистачає навіть на харчування	4.8 (3.33)	4.6 (2.59)	7.6 (2.67)
Матеріальне становище	Вистачає на харчування та одяг, але дорогі покупки недоступні	5.9 (3.25)	4.78 (2.9)	5.24 (2.85)
Матеріальне становище	Можемо купувати дорогі речі	6.44 (2.94)	5.11 (2.88)	5.13 (2.62)
Матеріальне становище	Живемо заможнo	5.29 (3.02)	4.57 (3.06)	5.64 (2.92)
	<i>Тест</i>	$F(3,409) = 1.928, p = 0.1245$	$F(3,409) = 0.545, p = 0.6519$	$F(3,409) = 2.654, p = 0.0482^*$
Інтерес до політики	Зовсім не цікавлюся	5.57 (3.44)	3.86 (3.12)	4.19 (3.04)
Інтерес до політики	Скоріше не цікавлюся	5.7 (3.15)	4.62 (2.5)	4.58 (2.6)
Інтерес до політики	Іноді цікавлюся	5.48 (3.24)	4.72 (2.88)	5.3 (2.86)
Інтерес до політики	Досить сильно цікавлюся	6.62 (2.91)	5.19 (2.91)	5.47 (2.69)
Інтерес до політики	Дуже сильно цікавлюся	6.92 (2.85)	5.41 (2.94)	5.54 (2.55)
	<i>Тест</i>	$F(4,408) = 3.706, p = 0.0056^{**}$	$F(4,408) = 1.645, p = 0.162$	$F(4,408) = 1.754, p = 0.1373$
Час у соцмережах	До 1 години	5.58 (3.21)	4.71 (2.82)	5.64 (2.85)
Час у соцмережах	1–3 години	6.17 (3.08)	4.86 (2.84)	5.37 (2.78)
Час у соцмережах	3–5 годин	6.26 (3.17)	4.94 (2.93)	4.83 (2.58)

Група	Категорія	Рок	Інді	Народна
Час у соцмережах	Більше 5 годин	6.06 (3.07)	5.31 (3.08)	5.24 (2.89)
	<i>Тест</i>	$F(3,409) = 0.674, p = 0.5685$	$F(3,409) = 0.467, p = 0.7057$	$F(3,409) = 1.289, p = 0.2778$
Релігійність	Зовсім не важлива	6.69 (2.94)	5.52 (2.9)	4.67 (2.62)
Релігійність	Скоріше не важлива	5.8 (3.06)	4.49 (2.81)	5.29 (2.68)
Релігійність	Важлива	5.67 (3.32)	4.57 (2.81)	6.17 (2.79)
Релігійність	Дуже важлива	5 (3.38)	4.38 (2.96)	5.95 (3.22)
	<i>Тест</i>	$F(3,409) = 3.958, p = 0.0084^{**}$	$F(3,409) = 4.21, p = 0.006^{**}$	$F(3,409) = 6.517, p = 3e-04^{***}$

Примітка. У клітинках — середнє значення (стандартне відхилення) за шкалою 1–10. Рядок 'Тест' — t-тест для статі, ANOVA для інших змінних. * $p < 0.05$; ** $p < 0.01$; *** $p < 0.001$. Джерело даних – власні розрахунки.

Додаток 5: post-stratification weighting

Таблиця 1. Порівняння зважених і незважених кореляцій (post-stratification weighting)

Жанр	Шкала	r (незважена)	r (зважена)	Δr	Зміна суттєва
Поп	Комунітаризм	0.011	-0.014	-0.025	
Поп	Перерозподіл	0.077	-0.056	-0.133	Так
Поп	Держрегулювання	0.166	0.123	-0.043	Так
Поп	Традиціоналізм	0.112	0.155	0.043	Так
Поп	Оцінка влади	0.094	0.073	-0.021	
Рок	Комунітаризм	-0.048	-0.117	-0.069	Так
Рок	Перерозподіл	-0.090	-0.108	-0.018	
Рок	Держрегулювання	-0.223	-0.444	-0.221	Так
Рок	Традиціоналізм	-0.213	-0.424	-0.211	Так
Рок	Оцінка влади	0.008	0.003	-0.005	
Метал	Комунітаризм	-0.019	-0.016	0.003	
Метал	Перерозподіл	-0.055	-0.092	-0.037	Так
Метал	Держрегулювання	-0.137	-0.263	-0.126	Так
Метал	Традиціоналізм	-0.175	-0.361	-0.186	Так
Метал	Оцінка влади	0.030	-0.034	-0.064	Так
Хіп-хоп	Комунітаризм	-0.035	-0.059	-0.024	
Хіп-хоп	Перерозподіл	-0.044	0.014	0.058	Так
Хіп-хоп	Держрегулювання	0.009	-0.038	-0.047	Так
Хіп-хоп	Традиціоналізм	-0.080	-0.181	-0.101	Так
Хіп-хоп	Оцінка влади	0.117	0.052	-0.065	Так
Електронна	Комунітаризм	-0.062	-0.112	-0.050	Так
Електронна	Перерозподіл	-0.031	0.064	0.095	Так
Електронна	Держрегулювання	-0.089	-0.161	-0.072	Так
Електронна	Традиціоналізм	-0.145	-0.207	-0.062	Так
Електронна	Оцінка влади	0.084	0.016	-0.068	Так
Джаз	Комунітаризм	-0.054	-0.173	-0.119	Так
Джаз	Перерозподіл	-0.075	-0.019	0.056	Так
Джаз	Держрегулювання	-0.097	-0.237	-0.140	Так
Джаз	Традиціоналізм	-0.053	-0.112	-0.059	Так
Джаз	Оцінка влади	0.131	0.062	-0.069	Так
Народна	Комунітаризм	0.056	0.114	0.058	Так

Жанр	Шкала	r (незважена)	r (зважена)	Δr	Зміна суттєва
Народна	Перерозподіл	-0.102	-0.229	-0.127	Так
Народна	Держрегулювання	0.071	0.033	-0.038	Так
Народна	Традиціоналізм	0.144	0.260	0.116	Так
Народна	Оцінка влади	0.177	-0.015	-0.192	Так
Інді	Комунітаризм	0.040	-0.031	-0.071	Так
Інді	Перерозподіл	-0.080	-0.057	0.023	
Інді	Держрегулювання	-0.109	-0.200	-0.091	Так
Інді	Традиціоналізм	-0.218	-0.191	0.027	
Інді	Оцінка влади	0.097	0.023	-0.074	Так
Класична	Комунітаризм	-0.002	-0.057	-0.055	Так
Класична	Перерозподіл	-0.035	-0.084	-0.049	Так
Класична	Держрегулювання	0.039	-0.175	-0.214	Так
Класична	Традиціоналізм	0.122	0.081	-0.041	Так
Класична	Оцінка влади	0.174	0.011	-0.163	Так
Кантрі	Комунітаризм	0.023	0.021	-0.002	
Кантрі	Перерозподіл	-0.064	-0.012	0.052	Так
Кантрі	Держрегулювання	0.041	-0.160	-0.201	Так
Кантрі	Традиціоналізм	0.045	-0.012	-0.057	Так
Кантрі	Оцінка влади	0.155	0.066	-0.089	Так

Примітка. Post-stratification weighting (rake) за регіоном (статистика 2013 р.), статтю і віком (статистика 2022 р.). $\Delta r = r$ (зважена) – r (незважена). Жовтим виділено пари де різниця перевищує 0.03.

Таблиця 2. Порівняння ΔR^2 незваженої і зваженої ієрархічної регресії

Залежна змінна	ΔR^2 незважена	ΔR^2 зважена	Δ між моделями
Комунітаризм	0.0200	-0.0016	-0.0216
Перерозподіл	0.0254	0.0140	-0.0114
Держрегулювання	0.0299	-0.0288	-0.0587
Традиціоналізм	0.0203	0.0144	-0.0059
Оцінка влади	0.0462	0.0115	-0.0347

Примітка. ΔR^2 — приріст пояснювальної здатності після додавання музичних змінних. Порівнюються незважена і зважена моделі.

Таблиця 3. Зважена регресійна модель: коефіцієнти (post-stratification weighting)

Змінна	Комунітаризм	Перерозподіл	Держрегулювання	Традиціоналізм	Оцінка влади
Музичні жанри					

Змінна	Комунітаризм	Перерозподіл	Держрегулювання	Традиціоналізм	Оцінка влади
Поп	-0.062 (0.067)	0.070 (0.081)	0.122 (0.079)	0.056 (0.073)	-0.036 (0.069)
Рок	-0.040 (0.091)	-0.122 (0.111)	-0.240* (0.094)	0.013 (0.078)	-0.033 (0.100)
Метал	0.104 (0.090)	0.043 (0.105)	0.117 (0.074)	-0.048 (0.084)	0.058 (0.083)
Хіп-хоп	-0.019 (0.081)	-0.043 (0.099)	0.152* (0.076)	-0.004 (0.082)	-0.001 (0.074)
Електронна	0.015 (0.078)	0.117 (0.093)	-0.032 (0.068)	0.019 (0.074)	0.119 (0.066)
Джаз	-0.134 (0.086)	0.109 (0.097)	0.100 (0.076)	-0.087 (0.071)	0.027 (0.074)
Народна	0.142 (0.082)	-0.319*** (0.092)	0.005 (0.074)	0.114 (0.082)	0.013 (0.091)
Інді	0.033 (0.069)	-0.094 (0.085)	-0.079 (0.066)	-0.055 (0.076)	-0.032 (0.073)
Класична	-0.112 (0.079)	-0.069 (0.079)	-0.292*** (0.085)	-0.089 (0.057)	-0.036 (0.075)
Кантрі	0.195 (0.101)	0.154 (0.117)	-0.033 (0.086)	0.110 (0.092)	0.066 (0.089)
Стать (реф: Жінка)					
Чоловік	-0.706* (0.328)	-1.123* (0.526)	-0.663 (0.390)	-0.032 (0.372)	-0.943* (0.395)
Інше/Не хочу відповідати					
Вік (реф: 18–24 роки)					
25–34 роки	-0.613 (0.466)	-1.236* (0.483)	0.068 (0.432)	0.363 (0.449)	0.043 (0.447)
35–44 роки	-0.910 (0.539)	-0.950 (0.598)	-1.014* (0.480)	0.402 (0.563)	-0.941 (0.551)
45–54 роки	-0.730 (0.590)	-1.911** (0.657)	-1.402** (0.539)	0.010 (0.503)	0.382 (0.572)
55–64 роки	-1.462* (0.590)	-1.030 (0.616)	-0.967 (0.736)	2.853*** (0.549)	-0.399 (0.610)
65 років і старше	0.359 (0.678)	-1.155 (0.822)	-0.146 (0.885)	2.623*** (0.550)	-0.583 (0.643)
Регіон (реф: Центр України)					

Змінна	Комунітаризм	Перерозподіл	Держрегулювання	Традиціоналізм	Оцінка влади
Київ і Київська обл.	-0.260 (0.645)	-0.634 (0.927)	-0.750 (0.662)	-0.647 (0.537)	- 2.331*** (0.515)
Захід України	0.272 (0.481)	0.245 (0.633)	-0.970 (0.530)	0.420 (0.424)	-1.467** (0.492)
Схід України	0.325 (0.440)	-0.912 (0.551)	-1.246* (0.540)	-0.180 (0.442)	-0.707 (0.485)
Південь України	1.803* (0.719)	-0.825 (0.826)	-0.535 (0.571)	0.311 (0.496)	0.309 (0.573)
За межами України					
Освіта (реф: Бакалавр/магістр)					
Загальна середня	-1.059 (0.726)	-1.327* (0.537)	0.310 (0.541)	-0.807 (0.495)	-0.711 (0.430)
Професійна	-0.442 (1.037)	-2.803** (0.852)	-0.912 (1.385)	-0.263 (0.660)	-1.242 (0.700)
Молодший бакалавр	-0.141 (0.516)	-0.626 (0.481)	-0.162 (0.449)	0.224 (0.479)	-1.004 (0.804)
Науковий ступінь	-0.365 (0.597)	-0.198 (0.751)	0.184 (0.579)	-0.078 (0.545)	0.448 (0.645)
Матеріальне становище (реф: Вистачає на їжу/одяг)					
Не вистачає на харчування	2.284* (0.991)	1.568 (0.942)	2.143* (1.005)	2.147** (0.751)	-1.229 (1.020)
Можемо купувати дороге	-0.037 (0.334)	-1.162** (0.432)	-1.415*** (0.309)	-0.726* (0.335)	0.516 (0.340)
Живемо заможнo	-0.441 (0.885)	-1.929* (0.947)	1.418 (0.959)	-0.134 (1.076)	0.614 (1.009)
Інтерес до політики (реф: Досить сильно цікавлюся)					
Зовсім не цікавлюся	-1.192 (1.123)	-1.316 (0.882)	1.016 (0.637)	1.330 (0.781)	0.539 (0.999)
Скоріше не цікавлюся	-0.520 (0.573)	0.019 (0.868)	1.455** (0.517)	1.085 (0.609)	-1.323* (0.579)
Іноді цікавлюся	-0.242 (0.405)	-1.076* (0.450)	1.212** (0.387)	0.609* (0.282)	-0.400 (0.370)

Змінна	Комунітаризм	Перерозподіл	Держрегулювання	Традиціоналізм	Оцінка влади
Дуже сильно цікавлюся	0.209 (0.390)	-0.894 (0.686)	-0.867 (0.469)	0.878 (0.834)	-1.447* (0.567)
<i>Час у соцмережах (реф: 1–3 год)</i>					
До 1 години	-1.174** (0.438)	-1.478** (0.514)	-0.973* (0.446)	-0.657 (0.413)	-0.712 (0.450)
3–5 годин	-0.513 (0.454)	-0.813 (0.538)	-0.372 (0.408)	0.625 (0.497)	-0.446 (0.505)
Більше 5 годин	-1.996*** (0.429)	-0.863 (0.647)	-0.187 (0.696)	-0.226 (0.545)	0.465 (0.523)
<i>Релігійність (реф: Зовсім не важлива)</i>					
Скоріше не важлива	0.973** (0.372)	0.488 (0.488)	0.912* (0.391)	2.419*** (0.398)	0.847* (0.386)
Важлива	0.015 (0.481)	-0.235 (0.619)	1.481** (0.523)	3.314*** (0.440)	0.066 (0.438)
Дуже важлива	-0.775 (0.809)	-1.002 (1.110)	1.554 (0.867)	3.772*** (0.749)	1.761* (0.792)
Constant	6.280*** (0.884)	9.526*** (1.018)	7.325*** (0.876)	2.645*** (0.743)	5.169*** (0.824)

Примітка. * $p < 0.05$; ** $p < 0.01$; *** $p < 0.001$. У дужках — стандартні помилки. Зважена модель ($N = 393$).

Примітка. Джерело даних – власні розрахунки.